

EUGLENA

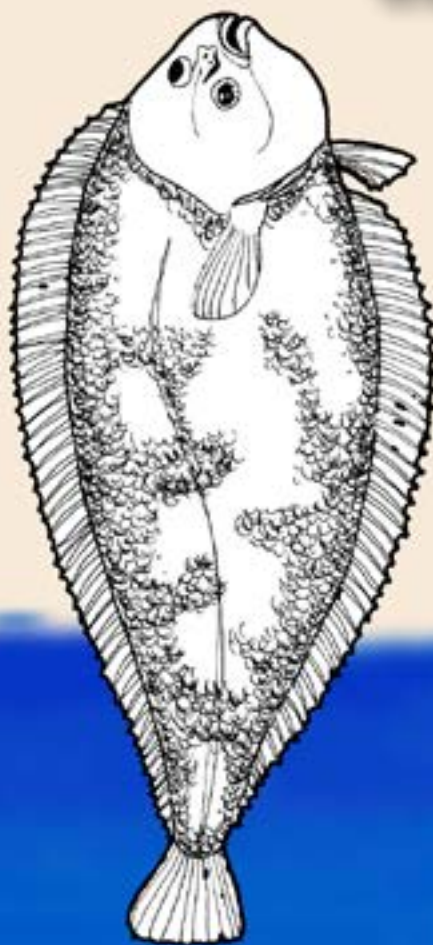

PB-PP|B-37037
BELGIE(N)-BELGIE

JAAR
GANG **39**
NR. 4

**JACHT IN
VLAANDEREN**

**UITNEEMBARE
CONGRESKATERN**

SOLE SUB SOLE

ZOMER 2019

DRIEMAANDELIJKS NATIONAAL TIJDSCHRIFT VAN JNM

JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

LID WORDEN

Om lid te worden surf je naar www.jnm.be/lidworden en vul je het inschrijvingsformulier in. Je krijgt betalingsinstructies per e-mail. Nieuwe leden betalen maar 5 euro.

LID BLIJVEN

Surf naar www.jnm.be en meld je aan. Surf dan naar "mijn gegevens" (rechts bovenaan).

- 18 euro voor piep-, ini- & gewone leden, geboren in de jaren 1992 tot en met 2010
- 18 euro of 40 euro voor steunleden (je krijgt een abonnement op Euglena)
- 40 euro voor instellingen, bibliotheken, scholen ... (je krijgt een abonnement op Euglena + Kikker)

CONTACTEER ONS

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 45 afdelingen uren leesplezier te bezorgen. Vul je gemeente in bovenaan op jnm.be en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.

Euglena is het driemaandelijkse nationale tijdschrift van JNM. De artikels en foto's worden gemaakt door onze vrijwilligers. Dank aan alle schrijvers en fotografen! Vragen? Inzendingen? Eén adres: euglena@jnm.be

Werkten mee aan dit nummer: Emma De Backer, Thomas De Stagiair, Jef Hendrix, Thijs Himpe, Kristiaan Proesmans, Eline Sonneveld, Iris Van Cleuvenbergen, Dries Van der Heyden, Jorn Van de Velde, Anton Vandevoorde, Milena Vandriesche, Willem Van Echelpoel, Helena Vanrespaille, Linde Verlooy

Vormgeving en illustraties: Jody Torfs

INHOUDSTAFEL

3 Voorwoord

AFDELING IN DE KIJKER

4 Activiteit in de kijker: Leievallei & de soirées

NATUURSTUDIE

8 Waarnemingstelex

NATUURBEHEER

11 Visies op natuur

14 Jacht in Vlaanderen

MILIEU...

18 JNM Canada - Part Two

MIDDE CONGRES

Uitneembare congreskatern

JP FT VP

Uitneembare JP-katern

...MILIEU

22 Open brief aan Philippe Close, burgemeester van Brussel

23 Van brief naar stadhuis

DITJES EN DATJES

25 HB kort

26 RVB kort

28 Met JNM naar... Pride 2019

30 JNM vriendenboekje

34 JNM geschiedenis

PRAKTISCH NUT

37 Hernieuw je lidgeld vanaf 1 juni

38 Ode aan de bondstop

38 Aankondiging: Een écht filocafé

39 Organigram

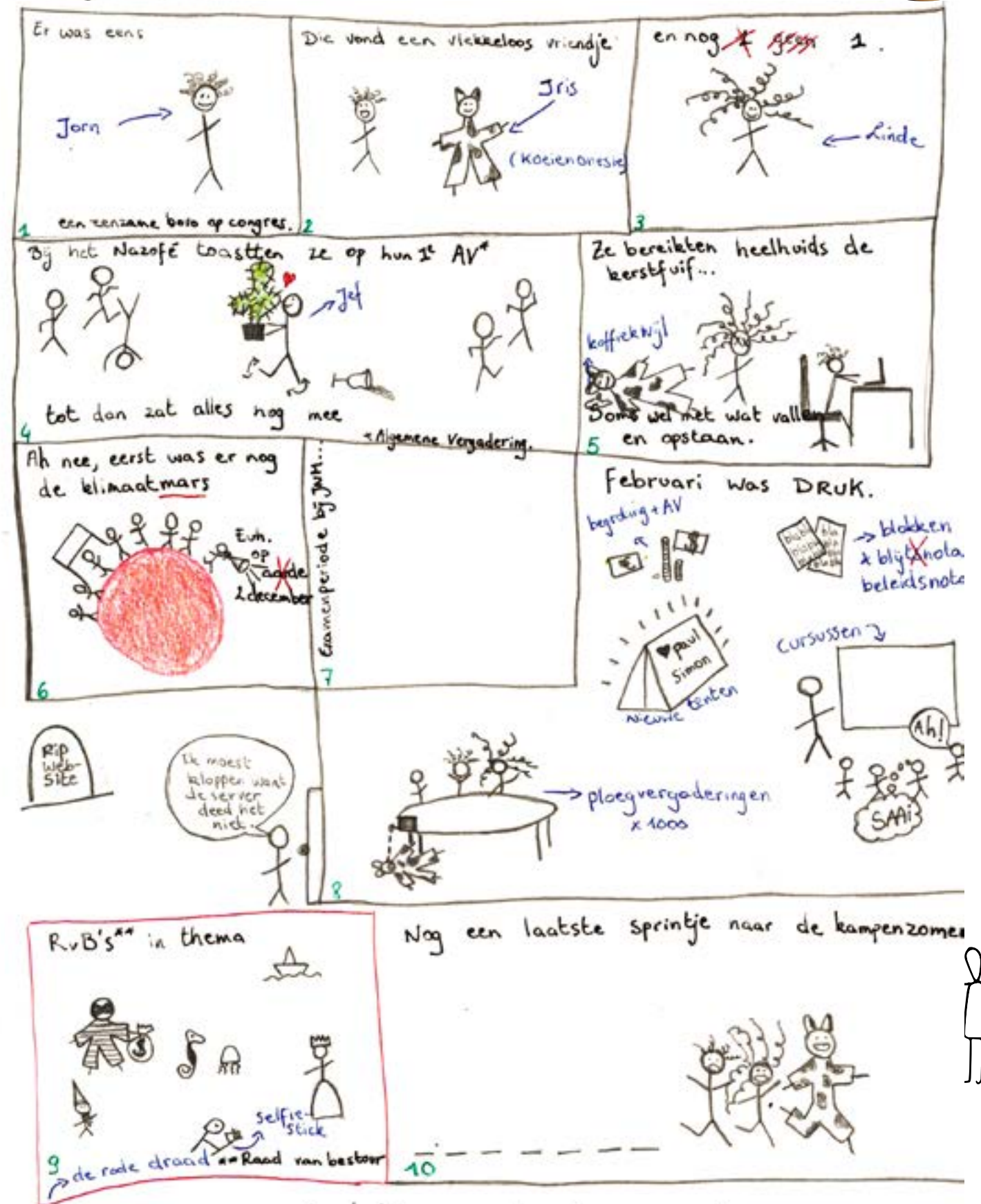
40 JNM Winkel

VOORWOORD

DOOR Iris Van Cleuvenbergen, Jorn Van de Velde & Linde Verlooy

Een jaar bij JNM ...

... wij hebben er alvast zin in!

ACTIVITEIT IN DE KIJKER: LEIEVALLEI & DE SOIRÉES

DOOR Linde Verlooy
Met medewerking van JNM-Leievallei
Axel, Soetkin, Bram, Klara, Bert en bijna
van Jef, Maud en Manu

JNM is een geheel gemaakt uit verschillende kleine deeltjes. Zo heb je een hoofdbestuur en ook 40¹ actieve afdelingen waar kinderen en jongeren op verschillende manieren bezig zijn met natuur en milieu. Zo zien we vaak prachtige beheerinitiatieven, natuurstudieactiviteiten en milieuacties opduiken in het Vlaamse en Brusselse landschap. In deze rubriek zetten we er zo telkens één in de kijker².

Hé Leievallei, hoe gaat het met jullie?

Soetkin: Hoe gaat het met ons? Euh...

Bram: Ah, de afdeling, die bloeit hé!

Soetkin: Ja, goed hé. Ik denk dat we trots mogen zijn op ons werkjaar.

Axel: En op ons bestuur!

Soetkin: Ja, we hadden vlak voor dit interview een vergadering. Die ging niet heel makkelijk, maar wel goed.

Axel: En hoe het verder met ons gaat... goh, wij waren eerst een redelijk jonge ploeg, maar we staan ondertussen echt stevig op onze benen.

Klara: Ik heb nog een random feitje over

hoe het nu met ons gaat, alle, toch met ééntje van ons: Manu is zijn regenbroek aan het aandoen.

(ze lachen zoals een afdelingsbestuur dat doet als ze net een lange vergadering gehad hebben en het 22u30 is op een vrijdagavond maar er nog een dwaze persoon van nationaal afkomt met een interview) (veel gelach dus)

In de voorbije Euglena's kwamen een milieuactiviteit en een beheerweekend aan bod, dus deze keer wou ik het graag over natuurstudie hebben. Hebben

jullie daar in Leievallei een speciaal ding mee?

Axel: Goh, het is niet dat wij heel specifieke kennis ofzo hebben, maar we hebben wel een soort van routineactiviteit die altijd goed werkt. Wij organiseren elk jaar, soms meermaals per jaar, een soirée over een bepaald thema: insecten, roofdieren, vogels, we hebben al vanalles gehad. Dan is er eerst een stukje info, daarna komt een quizje, beetje interactief. Da's altijd plezant en er komt daar wel wat volk op af, ini's en gewone leden, en iedereen

leert wat bij.

Bram: En het is leuk.

Axel: Dat is eigenlijk een erfenis van vroeger, ik weet nog dat ik naar een vogelsoirée ben geweest als ini en nu proberen wij dat over te zetten op de nieuwe garde.

Bram: Da's wel leuk om op die manier iets bij te leren.

Axel: Ja, vanuit de luie zetel hé! (gelach)

Soetkin: Ja, het chilleffect helpt wel. Natuurstudie kan ook chill zijn!

Axel: De laatste keer hadden we ook een 'wie ben ik'³ met random insecten. Dat was best moeilijk. Behalve voor Soetkin dan, die was een vosje.

Soetkin: Ja, ik heb het wel geraden.

Bert: Een wat?

Axel: Gij waart er niet zeker?

Soetkin: Een vosje, zoals mijn achternaam.

Bram: Ik ben dat allemaal al lang vergeten.

Soetkin: Ik heb er nog foto's van, Bram!

Axel: Maar zo'n soirée is dus wel een topper op een zwoele winteravond als het te donker is om natuurstudie te doen buiten. En door de quiz of de spelletjes nadien moet iedereen dus wel opletten!

Dus eigenlijk een natuurstudieactiviteit waarbij je samen veel leert maar zelf niet veel voorkennis nodig hebt, vooral voorbereiding. Is dat een formule die andere afdelingen van jullie mogen

afkijken of is dat iets wat speciaal van jullie moet blijven omdat jullie daar trots op zijn?

Bram: Wij hebben daar een patent op hé!

Soetkin: Ja, Bram de ping zegt het.

Axel: Goh, je kan dat wel copy pasten.

Allez, ik ga mijn powerpoint niet doorsturen hé...

Oké, goed om te weten! En als iemand toch die powerpoint wil, dan mailt ie gewoon naar axel.heyerick@jnmleievallei.be?! (gelach)

Iets anders: jullie afdelingstijdschrift heet 'De velduil', is daar een reden voor?

Bram: Zeker!

Axel: Klara gaat dat zo uitleggen se.

Klara: Een generatie voor ons was er een leider die bijna oude sok werd en altijd pech heeft gehad in zijn leven. Al de anderen van de leiding zagen vaak velduilen en hij miste die steeds. Dus toen hij oude sok werd, hebben ze om hem een beetje te pesten, maar ook als herinnering aan hem, het tijdschriftje 'De velduil' genoemd.

Axel: Daarvoor was het 'De woelmuis', maar daar kennen we de reden niet van. Misschien wordt het binnenkort de Ijsvogel als Klara oude sok wordt! (Gelach)

Klara: Ik heb dat wel al gezien!!

Leievallei wordt vaak beschouwd als een speciale afdeling, jullie doen veel dingen op je eigen manier, dat mag ik zeggen hé? (instemmende geluiden) (dus ik concludeerde dat het veilig was om verder te gaan met de vraag:)

Wat vinden jullie dat jullie het meest uniek maakt?

Soetkin: Ow, da's een doordenker...

Bram: We liggen in West- en Oost-Vlaanderen...

Soetkin: De onafhankelijkheid misschien? Is iedereen het daar mee eens?

(meer instemmende geluiden)

Klara: De oudere generatie was plots allemaal oude sok geworden en wij

“ Er is eerst een stukje info, daarna komt een quizje, beetje interactief. Da's altijd plezant en er komt veel volk op af, ini's en gewone leden.

³ 'Wie ben ik' is een spelletje waarbij iedereen een willekeurig voorwerp of persoon op een briefje schrijft en dat op het voorhoofd van de persoon naast zich plakt. Iedereen moet dan aan de hand van ja/nee-vragen te weten komen wie zij/x/hij is. Ook gekend als "Ben ik een banaan?".

Eetavond Leievallei 2019

Gewone Ledenkamp Belval 2018

Eetavond 2019 Kampvoorstelling

Soiréespel 'Wie Ben Ik?'

¹ In de vorige twee edities las je 32, dat moeten we ondertussen echter verbeteren, want JNM heeft nu wel degelijk 40 levende afdelingen, zot hé!?

² Broeit of broeide er in jouw afdeling ook een mooie inhoudelijke activiteit? Stuur dan gerust een mailtje naar lindeverlooy@gmail.com en we zetten jullie met plezier in de kijker!

(een deel van) Het bestuur

Pinikamp De Panne 2018

stonden er als jonge leiding helemaal alleen voor en zijn dan opgestart van bijna niks, maar we waren super geëngageerd en we zijn dat nog steeds. We hebben een kern die het super goed wil voor onze afdeling. Dat maakt dat we jammer genoeg misschien minder samen doen met nationaal, maar dat is ook omdat we zodanig in onze afdeling willen investeren dat we veel breder gaan dan dat. Dat maakt wel dat onze afdeling sterk in zijn schoenen staat.

Axel: We gaan minder naar nationaal toe maar kunnen daardoor meer tijd in ons eigen netwerk steken. Wij gaan naar drie jeugdraden bijvoorbeeld, waar andere afdelingen dat misschien minder hebben, zo'n netwerk.

Bram: We hebben ook de luxe van een eigen lokaal.

Axel: Waren wij zelfs niet de eerste afdeling ooit met een lokaal?

Klara: Dat is ook wel een erfenis van een vorige generatie, iemand heeft daar echt heel veel werk in gestoken, vroeger, tot we eindelijk een lokaal hadden

Axel: Dat was twintig jaar geleden ofzo. Wacht, dat staat hier op het plakkaat bij de KLJ wanneer dat spel hier gezet is.

Soetkin: 25 jaar ofzo denk ik.

Axel: Met dank aan onzen Jef hebben we ook een website in eigen beheer! Uiteraard verwijst die door naar de nationale website behalve het bestuursluik en bijvoorbeeld evenementenpagina's enzo.

Axel: Oh, nog eentje dat ons uniek maakt: woordmopjes zijn bij Leievallei bijna een sport!

Als andere afdelingen één ding van jullie mochten nadoen (behalve dan het soiréeconcept), wat zouden jullie dan kiezen dat ze mogen nadoen?

(algemeen gelach)

Soetkin: Moonen!

(instemmende geluiden)

Axel: Ik denk dat Eewoud Lievens dat zo samen met 'U ma'-moppen geïntroduceerd heeft.

(gelach)

Axel: En ook dat samenwerken met andere instanties hé

Bram: De eetavond, allez ouderavond een beetje, waarop we alle ouders en oude sokken bijeen brengen om gezellig iets te eten en een beetje informatie te geven over onze werking enzo.

Axel: En natuurlijk een super zomerkamp he!

Soetkin: We hebben ook wel een goede band gecreëerd met onze groep, vroeger toen we net in de leiding gesmeten werden, deden we veel samen en dat is er nu nog zo, die band.

Axel: Ja, we komen allemaal uit opeenvolgende jaren ook, '95-'98 zo.

Willen jullie nog iets kwijt?

Bram: Dat Leievallei fantastisch is!

Anderen: Nee, nee. Boe!

Bram: We hebben zelfs een eigen rapsong!

Axel: Wie die wil horen, kan gewoon een mailtje sturen naar Bram. Dat is bram.stroobandt@jnmleievallei.be

Soetkin: (lacht) Zo kunnen ze ons beter leren kennen!

Klara: Oh, voor op het einde van het artikel: als er graag mensen van hun eigen afdeling willen overstappen naar de onze: altijd welkom! Wij kunnen altijd leiding gebruiken!

Bedankt Leievallei, en misschien toch eens tot op nationaal?

Zoek de Leievalleiers

STUDIE
NATUUR

WAARNEMINGSTELEX

DOOR Jef Hendrix

In de waarnemingstelex belichten we enkele waarnemingen uit de afgelopen maanden. Soorten die onlangs werden waargenomen door JNM'ers, op JNM-excursies, of die gewoon leuk en interessant zijn, krijgen hier een plaatsje. Tijdens Natuurstudie cursus en -congres in Genk vonden we een aantal heel leuke soorten, die hier zeker op hun plaats staan.

EEN BOSSOORT IN DE HEIDE: GESTREEPTE MOLMZWEEFVLIEG

Dicht bij Genk ligt 'De Teut', een natuurgebied met heiden, vennen, stuifzanden... Typische Kempische natuur dus. Maar verborgen in een hoekje kwamen we een prachtig bronbosje tegen vol moerasvaren, goudveil en ander leuks. Dat leek vrij misplaatst middenin het Kempische landschap, maar dat maakte het des te interessanter. In dat bewuste bosje kwamen we onder andere een heel speciale zweefvlieg tegen: de **gestreepte molmzweefvlieg** (*Chalcosyrphus eunotus*). Molmzweefvliegen zijn bij-achtige zweefvliegen, waarvan de larven in dood hout leven. Door de bestoven lengtestrepen op het borststuk en de vlekken op het achterlijf is de gestreepte molmzweefvlieg gemakkelijk te onderscheiden van andere molmzweefvliegen.

De soort heeft heel specifieke habitateisen. Je zal ze enkel aantreffen in loofbossen met snelstromende beekjes en met dik dood hout in het water. De larven leven in deze vochtige

houtblokken. Als je zo'n dood hout in beekjes tegenkomt, kijk dan zeker eens of je er geen bij-achtige bestjes over ziet wandelen.

Het lijkt er op dat de gestreepte molmzweefvlieg aan een opmars bezig is in ons land. Terwijl het enkele jaren geleden nog een extreem zeldzame soort was die je bijna uitsluitend in het zuiden van het land vond, duikt ze nu steeds vaker op nieuwe plaatsen op.

KEMPISCHE LIEVEHEERSBEESTJES

Bij de cursisten waren lieveheersbeestjes een populaire soortgroep om mee te starten. Ze zijn mooi, vrij eenvoudig te determineren en er bestaat een goede tabel van. En dan is het een plezier als je dat in de Kempen mag doen. Dan kom je meteen een aantal bijzondere soorten tegen, die typisch zijn voor de zandgronden, dennenbossen en heiden.

Het **heidellieveheersbeestje** (*Chilocorus bipustulatus*) is een klein zwart lieveheersbeestje met een dwars rijtje rode stippen, die vaak versmolten zijn tot een lijn. Zoals de naam doet vermoeden, leeft het typisch in heidevelden. Samen met het heidellieveheersbeestje kan je in de heide het **zwart lieveheersbeestje** (*Exochomus nigromaculatus*) vinden. Dit is even klein en zwart, maar mist de rode vlekken. Wel heeft het een oranje rand aan het halsschild.

Het **gestreept lieveheersbeestje** (*Myzia oblongoguttata*) is heel gemakkelijk te herkennen. Het is een bruin lieveheersbeestje met langwerpige witte vlekken. Deze soort leeft in dennenbossen en op heideterreinen met dennetjes. De larven eten de bladluizen van die dennen.

Gestreepte molmzweefvlieg
Foto Frank Vassen

Heidellieveheersbeestje
Foto Gilles San Martin

Zwart lieveheersbeestje
Foto Gilles San Martin

Gestreept lieveheersbeestje
Foto Olaf Leillinger

Bosmierlieveheersbeestje
Foto Gilles San Martin

Donkere rimpelrug
Foto Aiwok

Bremzandbij
Foto S. Rae

Glanzende franjegroefbij
Foto Dick Belgers

Fluiter
Foto Steve Garvie

“ Een aantal bijensoorten zijn niet per se gebonden aan zandgronden, maar parasiteren op zandbijen, waardoor ook deze soorten zich thuis voelen in de Kempen

Het **bosmierlieveheersbeestje** (*Coccinella magnifica*) lijkt heel hard op het algemene zevenstippelig lieveheersbeestje. Toch wisten we het er tijdens de cursus een aantal keer uit te halen. Het iets bollere lichaam en de iets grotere middelste zwarte vlek doen al vermoeden dat het om deze soort gaat. Maar om zeker te zijn moet je naar witte vlekjes op de buik kijken. Deze soort leeft in open bossen en bosranden langs heidevelden en steeds in de buurt van nesten van de rode bosmier. Bosmierlieveheersbeestjes worden veel minder door deze mieren aangevallen dan andere soorten. Ze zijn dus niet afhankelijk van de mieren, maar profiteren van de verminderde concurrentie van andere lieveheersbeestjes.

BIJEN DETERMINEREN TOT EEN GAT IN DE NACHT

We zijn echte nerds en we zijn er trots op. Daarom haalden we 's avonds de bino uit de kast om de bijen te determineren die we overdag gevangen hadden. Zandbijtjes, bloedbijtjes, groefbijtjes... Niet de gemakkelijkste bestjes en dat zouden we geweten hebben. De zon wilde er niet op blijven wachten en we zaten al rap in het donker te determineren. Maar dat was het waard, want voor bijtjes die graag in het zand graven, zaten we uiteraard ook in de ideale streek.

Op verschillende plekken kwamen we de **donkere rimpelrug** (*Andrena bimaculata*) tegen. Deze soort is een zandbij waarvoor je in de Kempen moet zijn. Een bloeiend struikje stekelbrem in de Teut zat vol met andere zandbijtjes met witte haarbandjes. Deze bleken

bremzandbijen (*Andrena ovatula*) te zijn. Altijd leuk om de beesten op hun waardplant te vinden!

Een aantal bijensoorten zijn niet per se zelf gebonden aan zandgronden, maar parasiteren op zandbijen, waardoor ook deze soorten zich thuis voelen in de Kempen. Zo vonden we verschillende soorten wespbijen, die allemaal hun eigen soorten zandbij viseren. En ook voor bloedbijen zijn de zandbijen niet veilig. We vonden dan ook verschillende van deze mooie rode bestjes. De nachtelijke determinatiesessie wees uit dat het vooral ging om **schoffelbloedbijen** (*Sphecodes pellucidus*).

Groefbijtjes zijn klein en zwart en daarmee een van de moeilijkere groepen van bijen. Met een portie ervaring en geduld kan je ze toch op naam brengen. Zo vonden we onder andere de typisch Kempische **glanzende franjegroefbij** (*Lasioglossum monstificum*).

EEN FLUITER BIJ HET ONTBIJT

We hoefden niet altijd ver te fietsen om soorten te vinden. Soms kwamen de soorten gewoon naar ons toe. Zo zaten we rustig te ontbijten tot de vogelkenners plots een interessant geluidje hoorden. Het duurde niet lang voor een verlaten ontbijttafel vol halfopgegeten boterhammen achterbleef terwijl alle JNM'ers met hun verrekijker naar het bos stonden te staren. De bewuste attractie bleek een **fluiter** (*Phylloscopus sibilatrix*) te zijn. In ons land is de fluiter een typische zomergast die van oude bossen houdt. Het is altijd leuk om deze vogel tegen het lijf te lopen.

BUREAUHERTEN

VISIES OP NATUUR

DOOR Dries Van der Heyden

De Grensmaas die buiten zijn oevers mag treden past helemaal in de visie van wilde natuur en een 'herstelbare aarde'
Foto Yves Adams - Vildaphoto

“In de twintig jaar die achter ons liggen, is het streven naar behoud, bescherming en beheer van de natuur een maatschappelijk verschijnsel van betekenis geworden. Natuurbescherming is uitgegroeid tot een erkende maatschappelijke doelstelling met een gevestigde plaats binnen het overheidsbeleid, met eigen onderzoeksinstellingen en een organisatienetwerk tot op internationaal niveau. Deze institutionele veranderingen verwijzen, als het topje van een ijsberg, naar een minder zichtbare, maar niet minder opzienbarende, verschuiving in ons denken over natuur. Terwijl de natuur meer dan ooit getemd lijkt, beleeft de culturele aandacht voor de wilde natuur een historisch hoogtepunt. Enquêtes wijzen uit dat in de publieke opinie een verrassende eensgezindheid heerst over de noodzaak van natuurbehoud. De natuurprogramma's, de groene tijdschriften, maar ook de kritieken op de cultuur van de hoog-industriële samenleving, getuigen ervan dat 'natuur' in onze tijd een beladen begrip is.”¹

Deze inleiding geeft perfect weer waar ik het in dit artikel over wil hebben. Hoe kijken we als maatschappij naar natuur en hoe gaan we om met natuurbehoud? Je zou niet zeggen dat de geciteerde inleiding uit een Nederlandse publicatie van 1984 komt. Want hoewel het tegenwoordig allemaal 'klimaat' is wat de klok slaat (en terecht! Dat mag zelfs nog meer, waar blijft de volgende betoging?) is ook het thema 'natuur' brandend actueel. Hier zijn tal van redenen voor. Er is natuurlijk een sterke link tussen klimaat en natuur, maar ook de huidige staat van de natuur dwingt ons acuut tot actie.

Dan heb ik het vooral over de achteruitgang van de biodiversiteit. Het Living Planet Report 2018 van WWF toonde recent aan dat de mens verantwoordelijk is voor 60% minder gewervelden (vissen, vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen) op veertig jaar tijd. Ook andere soortengroepen doen het slecht. Eerder dit jaar werden we nog gewezen op de achteruitgang van insecten. Bijna de helft van de soorten gaat achteruit en een derde

dreigt uit te sterven. Vlaanderen blijft uiteraard niet gespaard van deze mondiale tendensen. In 2017 bleek bijvoorbeeld dat meer dan een derde van alle Belgische broedvogels op Europese schaal bedreigd zijn. Op kleinere schaal zijn er echter ook hoopgevende boodschappen. Via gerichte maatregelen om leefgebieden te herstellen, gingen de rietvogels er op vooruit. Met zo'n tools en een goed maatschappelijk kader moeten we aan de slag. Biodiversiteit (hoe belangrijk ook) is echter maar één aspect van natuur. Om een breder deel van de bevolking aan te spreken, moeten we waarschijnlijk ook inzetten op andere aspecten van natuur.

NATUUR, EEN BREED BEGRIIP

Wat is natuur? Waarschijnlijk zal je niet snel twee keer hetzelfde antwoord krijgen op die vraag. Bij piepers krijg je vermoedelijk al gauw het antwoord 'planten en dieren' of iets soortgelijks. Verschueren (een oud woordenboek dat ik in de kast van mijn ouders terugvond) omschrijft natuur als “al wat de mens om zich heen, aan en binnen zichzelf waarneemt en dat niet door mensen gemaakt of gewijzigd is”.

In andere woordenboeken gaat het enkel over wat de mens om zich heen ziet, dus helemaal los van zichzelf. In ieder geval verwijst natuur vaak naar wat (nog) niet door de mens veranderd is. Maar bestaat dat wel nog? Of is dat wel de juiste manier van kijken? Maken wij (en alles wat uit ons voortkomt) niet gewoon deel uit van die natuur? Op de filosofische aard van die vraag gaan we nu niet verder in, maar het is in elk geval duidelijk dat ‘natuur’ een heel breed begrip is. In dat opzicht is het misschien relevant om te kijken naar welke aspecten een hoge natuurwaarde opleveren.

Natuurwaarde is in belangrijke mate gelinkt aan biodiversiteit, de verscheidenheid aan ecosystemen, soorten en genen. Het meest gebruikte begrip wanneer we spreken over biodiversiteit is ‘**soortenrijkdom**’, het aantal verschillende soorten. Ook zeldzaamheid is van belang. Dat moet je aan de NWG'ers niet vragen. De natuurwaarde heeft daarnaast in belangrijke mate te maken met **spontaneïteit**, de mate waarin spontane processen kunnen plaatsvinden. Verder is ook oorspronkelijkheid of **ongereptheid** een aspect dat mee de natuurwaarde bepaalt, of iets helemaal anders: de **mate waarin natuur je gelukkig maakt**. Zo zijn er ongetwijfeld nog een hele hoop aspecten die natuurwaarde bepalen en motieven vormen om natuurbeleid te onderbouwen.

In het meest recente natuurrapport van het instituut voor bos- en natuuronderzoek (INBO) worden vier clusters onderscheiden:

- 1) de **intrinsieke waarde**, het bestaansrecht van alle levende wezens
- 2) de **fundamentele waarde**, de ecosysteemstructuren en –processen die het leven op aarde en het voortbestaan van de mens mogelijk maken,
- 3) de **relationele waarde**, natuur die bijdraagt aan onze levenskwaliteit (bv. culturele eigenheid) en
- 4) de **instrumentele waarde**, natuur die instaat voor functionele doeleinden zoals waterzuivering. Al deze verschillende aspecten en natuurwaardes bepalen mee de verschillende visies op natuur. Hou ze zeker in je achterhoofd.

VERANDERENDE VISIES OP NATUURBEHOUD EN -BESCHERMING DOORHEEN DE TIJD

Voor en doorheen de jaren 1960, lag de focus van natuurbescherming op grote ‘**intacte**’ **natuurgebieden** (wildernis) waar soorten en natuur beschermd werden omwille van hun intrinsieke waarde. In de jaren 1970 en 1980 kwam er meer en **meer milieubewustzijn** waardoor de nefaste impact van de mens op natuurlijke ecosystemen steeds duidelijker werd. De nadruk begon te liggen op de gevolgen van overexploitatie, habitatdestructie en invasieve soorten. Natuurbeschermers hielden zich sindsdien bezig met strategieën om deze bedreigingen om te keren of te reduceren. Eind de jaren 1990 was wel duidelijk dat ondanks de vele moeite, de schadelijke menselijke impact bleef aanhouden met drastische gevolgen voor de biodiversiteit. Hierbij realiseerde men zich duidelijker en duidelijker dat de natuur ook heel

“ **Men realiseerde zich duidelijker dat de natuur ook heel wat goederen en diensten levert en door de schade die we als mensheid berokkenen, schieten we onszelf in de voet**

wat goederen en diensten levert aan de maatschappij en door de schade die we als mensheid berokkenen en berokkend hebben, schieten we in onszelf in de voet. De focus verschoof begin jaren 2000 naar het verhaal van de ‘**ecosysteemdiensten**’, onder meer via het Millenium Ecosystem Assessment. Natuur kwam duidelijker in beeld omwille van het nut voor de mensheid. De laatste tien jaar verschoof de focus weer wat weg van de louter utilitaire functie van natuur, meer richting de **interacties tussen natuur en mens** binnen één samenleving als een geheel. Deze veranderende visies geven aan welke nieuwe ontwikkelingen zich voordeden en waar de focus lag. Dit betekent niet dat bepaalde visies niet meer aanwezig zijn, wel in tegendeel. In de huidige maatschappij zijn de verschillende visies op natuur

tegelijktijd aanwezig en het is de vraag welke de overhand hebben en het meeste resultaat kunnen boeken om onze natuur te behouden, beschermen en versterken. De vermelde periodes zijn een globale tijdsindicatie, opgesteld door een vooraanstaande Britse ecooloog genaamd Georgina Mace. Zij geven niet per se de juiste timing van de evolutie over de percepties rond natuur in Vlaanderen. Een andere recente evolutie in het denken rond natuur wordt ons aangereikt door - alweer een gerenommeerde, Britse - onderzoeker en natuurbeschermers, Paul Jepson. Hij ziet heel wat evoluties in de visies op natuur sinds het ontstaan van de milieu- en natuurbewegingen aan het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw en structureert de meest recente in drie globale percepties. De heersende perceptie vanaf 1970 omschrijft hij als de ‘**eindige aarde**’ (**Finite Earth**) waarin zorgwekkende veranderingen aan de natuur worden veroorzaakt door kwade krachten zoals vervuilen en agrochemische bedrijven of gebrekkige overheden. Hierin kaderen bijvoorbeeld de grote campagnes van Greenpeace tegen walvissenvangst in die tijd. Vanaf 1990 is er een duidelijke wijziging in de perceptie op natuur, die Jepson omschrijft als de ‘**grondstoffen aarde**’ (**Resource Earth**). Het is een denkkader dat natuur als kapitaal ziet en ecosystemen als basis heeft. Waar bij de ‘eindige aarde’ vaak naar overheden werd gekeken om hun morele verantwoordelijkheid op te nemen, ligt de nadruk bij de ‘grondstoffen aarde’ op het economische kader om de achteruitgang van de natuur tegen te gaan. Als derde en laatste ziet hij

de ‘**herstelbare aarde**’ (**Recoverable Earth**) als een opkomende stroming. Hierbij is rewilding het centrale begrip. Deze denkwijze is gebaseerd op het verlangen om de dynamieken en het functioneren van ecosystemen te herstellen op verschillende schalen, vaak door de introductie van functionele soorten zoals grote carnivoren of megafauna. De nadruk ligt op de ontwikkeling van nieuwe natuur die zelfredzaam is. Hoewel deze perceptie ook de slechte staat van onze natuur erkent, wijst ze niet met de vinger naar hogere autoriteiten of economische mogendheden, maar legt ze de nadruk op natuur als een creatieve kracht. Zij vond haar oorsprong in de nieuwe (radicale) visies voor het beheer van riviergebieden in Nederland uit de jaren 1980, met onder andere de ontwikkeling van natuurlijke overstromingsgebieden. Zowel in de wetenschappelijke wereld als op beleidsniveau lijkt deze denkwijze aan kracht en omvang te winnen.

WAT IS JOUW NATUURVISIE?
Wat kunnen deze verschillende natuurwaarden en -visies nu voor ons (JNM) betekenen? En waarom zouden we willen weten hoe deze visies geëvolueerd zijn doorheen de tijd? Zij zullen ons op korte termijn waarschijnlijk weinig baat brengen, maar ze kunnen ons helpen om verschillende percepties over natuur beter te begrijpen en ons aanzetten om de dialoog aan te gaan met andersdenkenden. Ze kunnen ons ook inspiratie bieden om het belang van natuur breed uit te dragen in onze maatschappij. Binnen onze jeugdbeweging zitten immers misschien (en hopelijk)

“ **Zowel in de wetenschappelijke wereld als op beleidsniveau lijkt de Recoverable Earth-denkwijze aan kracht en omvang te winnen**

ook de beleidsmakers van morgen. Daarvoor is het vervolg van dit artikel waarschijnlijk nog relevanter. Want om meer en betere natuur te verwezenlijken in Vlaanderen heeft het INBO een reeks rapporten uitgebracht onder de noemer ‘Natuurverkenning 2050’. Hierin hebben ze vier kijkrichtingen op natuur en samenleving ontwikkeld die heel wat van de eerder aangehaalde aspecten of concepten omvatten, maar vooral ook tastbaarder en concreter zijn. De **vier kijkrichtingen** zijn: culturele identiteit versterken de natuur haar weg laten vinden de stroom van de economie benutten samenwerken met de natuur

De titels verklaren al veel, maar voorlopig gaan we hier nog niet dieper op in, want dit wordt het onderwerp van ons **filocafé op donderdagavond 27 juni**. De examens zijn dan gedaan, en de vakantie is nog niet begonnen. Wat een ideale timing! Heel graag tot dan.

Wie zich niet kan inhouden mag al eens piepen op www.natuurrapport.be.

VERKLAARD EN VERSTAAN

Ecosysteemdiensten zijn alle goederen en diensten die ecosystemen leveren aan de mens. Ze worden doorgaans opgedeeld in vier categorieën:

- 1) **producerende diensten** zoals de productie van hout en zuiver water,
- 2) **regulerende diensten** zoals de vastlegging van koolstof en het bergen van water,
- 3) **culturele diensten** zoals recreatie en cultuurhistorie,
- 4) **ondersteunende diensten** zoals nutriëntenkringlopen en bodemvorming.

BRONNEN

BirdLife International (2017). European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities. Cambridge, UK: BirdLife International.

Jepson, P. (2019). Recoverable Earth: a twenty-first century environmental narrative. *Ambio*, 48(2), 123-130.

Mace, G. M. (2014). Whose conservation?. *Science*, 345(6204), 1558-1560.

Michels H., Alaerts K., Schneiders A., Stevens M., Van Gossum P., Van Reeth W., Vught I. (2018). Natuurverkenning 2050: Inspiratie voor de natuur van de toekomst. Syntheserapport. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2018 (3). Brussel

Sánchez-Bayo, F., & Wyckhuys, K. A. (2019). Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers. *Biological Conservation*, 232, 8-27.

Praktijkboek Bosbeheer. Patrick Jansen, Martijn Boosten, Michaël Cassaert, Johnny Cornelis, Étienne Thomassen, Martin Winnock (Redacteuren). Uitgevers: Inverde (B) en Probos (NL)

Van Koppen et al. 1984. Natuur en mens: visies op natuurbeheer vanuit levensbeschouwing, wetenschap en politiek. Wageningen, Nederland: Pudoc. Uitgave gebaseerd op de lezingencyclus 'Natuur en mens' gehouden voorjaar 1983 onder auspiciën van de Vakgroepen Natuurbeheer en Wijsbegeerte van de Landbouwhogeschool Wageningen.

WWF (2018). Living Planet Report - 2018: Aiming Higher. Grooten, M. and Almond, R.E.A.(Eds). Gland, Switzerland: WWF.

JACHT IN VLAANDEREN

DOOR Helena Vanrespaille

Jacht en populatiebeperking van wild, het stoot bij vele natuur- en dierenliefhebbers tegen de borst. Maar kan jacht ook nuttig zijn om wildschade te voorkomen en gevoelige natuur te beschermen? De beheerwerkgroep van JNM (de BWG) bracht Hubertusvereniging Vlaanderen, aka de jagers, natuurliefhebbers en INBO -Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek- rond de tafel voor een lekker stuk pizza en een gepeperd gesprek.

De laatste jaren horen we meer klachten over het oprukkende everzwijn dat schade aanricht in tuinen en akkers. Zeker in Limburg horen we die geluiden weerklinken. Groeit de populatie en is er sprake van een probleem?

Jim, INBO: Vlaanderen heeft een waanzinnig goed ecosysteem voor everzwijnen. Zij vinden zeer veel voedsel in onze akkers en bossen, natuur om in te schuilen en steeds zachtere winters door klimaatverandering. De voorbije jaren werden gekenmerkt door steeds frequentere mastjaren (een mastjaar is een jaar waarin bomen uitzonderlijk veel vruchten of zaden dragen red.), zodat onze bomen enorm veel eikels en beukenootjes produceerden en de everzwijnen meer biggen kregen. Zonder strenge winters zal de populatie blijven groeien, meer schade aanrichten en zal je de mensen horen klagen.

Chris, Natuurliefhebbers: Het everzwijn heeft zeker een impact, maar hij hoort hier thuis en we moeten hem een plaats gunnen door het grote publiek te sensibiliseren. We zullen moeten leren leven met schade die door de dieren wordt toegebracht.

Jim, INBO: Akkoord, maar zelfs dan brokkelt het draagvlak voor behoud van het everzwijn in Vlaanderen nog af als de schade verder gaat toenemen. Wil je dat een soort terugkeert, dan moet de schade aanvaardbaar blijven om er een succesverhaal van te maken. **Kathleen, Hubertusvereniging Vlaanderen (HVV):** Als je niet ingrijpt, groeit de everzwijnenpopulatie razendsnel aan. Jacht kan jullie helpen om de populatie beheersbaar te houden en schade te beperken.

Zijn everzwijnen niet ongelooflijk moeilijk te bejagen? In januari werden er in het Meerdaelwoud bij Leuven 17 everzwijnen geschoten door 100 jagers. Is dat niet een druppel op een hete plaat?

Kathleen, HVV: Het klopt dat everzwijnen moeilijk te bejagen zijn. Ze

leven 's nachts en ze zijn ongelooflijk slim en onvoorspelbaar. Ze kunnen zich onverwachts kilometers verder verplaatsen dan waar ze gewoonlijk leven. Je weet nooit waar je ze tegenkomt.

Jim, INBO: 17 everzwijnen is een mooi resultaat. Er waren voor alle duidelijkheid geen 100 jagers, maar 100 betrokkenen in het Meerdaelwoud, dus inclusief de trackersgroepen¹. Daarnaast worden er doelbewust strenge veiligheidsmaatregelen opgelegd aan de jagers en bijvoorbeeld een maximale schietafstand opgelegd. Die beperkingen resulteren soms in veel dieren die in het visier verschijnen, maar waarop niet geschoten wordt, waardoor de jacht minder efficiënt lijkt. In Texas schieten ze everzwijnen gewoon massaal neer vanuit een helikopter, maar dat lijkt me het laatste wat we in Vlaanderen willen.

¹ Trackers of drijvers zijn mensen die de everzwijnen opjagen, zodat ze in het vizier van de jagers lopen

² Zie kader volgende pagina

Kathleen, HVV: Ik was ook betrokken bij die jacht in het Meerdaelwoud. Er zijn toen helemaal niet zoveel schoten gevallen. Het was een stille drukjacht². Groepjes mensen wandelen door de vegetatie en zetten de aanwezige dieren in beweging. De jagers wachten de everzwijnen op en schieten de wandelende dieren neer vanop hun jagerszit. De stille drukjacht in het Meerdaelwoud was een gecontroleerde situatie, zodat reeën en andere dieren wel in beweging kwamen, maar niet zwaar verstoord werden.

Chris, Natuurliefhebbers: De manier waarop gejaagd wordt, is een technisch gegeven. Eigenlijk moeten we onszelf eerst de vraag stellen of het wel nodig is om te schieten? Waar zijn de problemen en hoe worden ze veroorzaakt? Dan stellen we de vraag of er geen andere manieren zijn om schade te beperken, bijvoorbeeld door tuinen en landbouwpercelen te omheinen. Pas als populatiereductie de enig overgebleven optie is, vragen we ons af welke methode de meest aangewezen is.

Kathleen, HVV: Is het niet mogelijk om

populatiebeperking en schadepreventie te combineren?

Jim, INBO: Inderdaad, jacht is niet enkel een manier om populaties te beperken, maar ook om het schaderisico in te dijken. Door frequent op dezelfde plekken te jagen en op andere plaatsen heel weinig creëer je een landschap van angst ('landscape of fear') waardoor dieren hun gedrag veranderen en schade vermeden kan worden.

Anke, Natuurliefhebbers: Anderzijds moeten dieren ook gebieden hebben waar ze wel rust kunnen vinden. Constante verstoring is erg nefast voor de populaties.

Kathleen, HVV: De impact van jacht wordt vaak overschat. Van jacht op grofwild vanop de hoogzit weten we dat ze niet of nauwelijks verstorend werkt. Watervogels zijn wel gevoelig voor verstoring, maar ook zij kunnen probleemloos enkele keren per jaar opgejaagd worden zonder negatieve effecten op de populatie. Jacht wordt erg geïmagineerd, maar wandelaars, fietsers, honden, vliegtuigen... hebben soms een veel ernstigere impact.

“ Als je niet ingrijpt, groeit de everzwijnenpopulatie razendsnel aan. Jacht kan helpen om de populatie beheersbaar te maken. ”

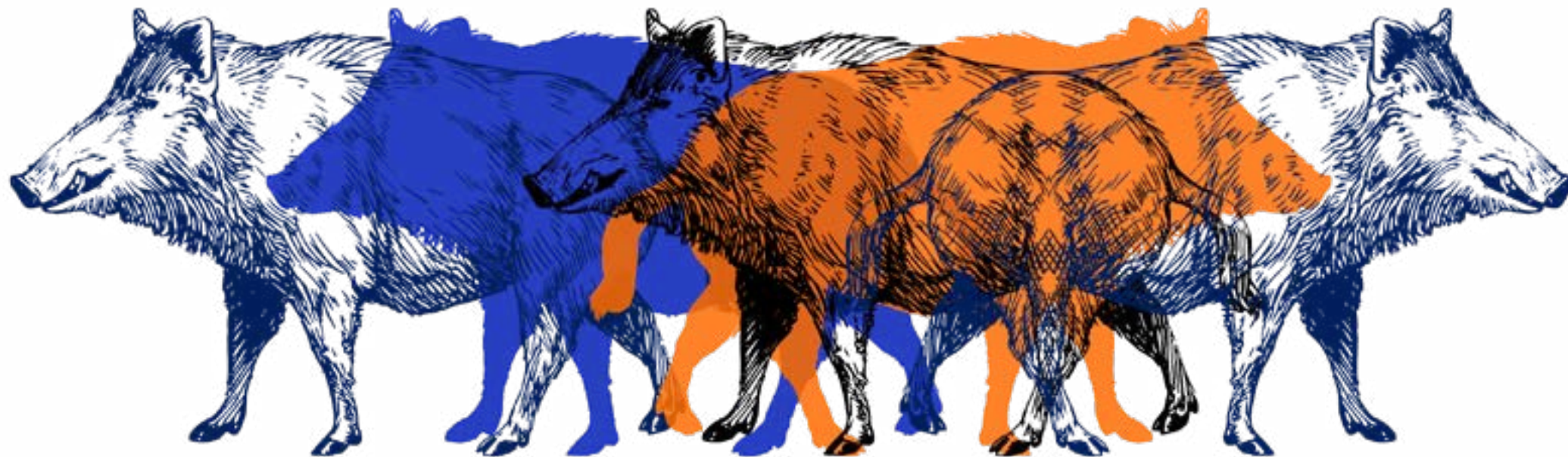
Laatste vraag over everzwijnen: De Afrikaanse varkenspest is een bijzonder besmettelijke ziekte afkomstig van wilde zwijnen en gaat over op vleesvarkens van onze landbouwers. Er zijn twee opties geopperd. Jagen om de populatie everzwijnen in te perken, of de jagers zover mogelijk van de evers vandaan houden om overdracht van zwijn naar mens naar vleesvarken te vermijden. Wat is het nu?

Jim, INBO: Geen van beide!

Kathleen, HVV: Allebei. In het gebied waar de ziekte voorkomt, wordt een tijdelijk jachtverbod ingesteld. Buiten dat gebied wordt de jachtdruk opgevoerd om de populatie daar sterk te reduceren. Zo dijen we de ziekte in en voorkomen de uitbreiding van de ziekte naar andere regio's. Deze techniek wordt nu in Wallonië toegepast op basis van het advies van Europese experts.

Jim, INBO: Dat is ook wat ik bedoelde (lacht). Daarnaast moet de aanpak ook de mens als verspreider van het virus aanpakken. Zowel in Tsjechië als in België is de ziekte binnengekomen via menselijke handelen. Activiteiten (jacht, toerisme, bosbouw) binnen besmettelijke gebieden worden vaak verboden, maar dat verbod wordt niet altijd gevolgd of gehandhaafd op lange termijn. Ook het verbod om in de bossen van de provincie Luxemburg te wandelen, is ondertussen deels opgeheven.

Chris, Natuurliefhebbers: Weet je waarom? De economische schade voor het toerisme werd groter dan voor de landbouw. Het is telkens een maatschappelijke afweging.

HOE VERSTOREND IS DE JACHT?

Verschillende jachtmethodes bepalen mee hoe verstorend de jacht is voor wild.

INDIVIDUELE JACHT

De jager jaagt alleen en zoals hij wil binnen de huidige wetgeving.

DRIJFJACHT

De jagers wachten de dieren op aan de rand van het gebied, terwijl drijvers, ook trackers genoemd, de everzwijnen (eventueel met honden) naar de jagers toe drijven. Deze techniek zet veel druk op wilde dieren.

STILLE DRUKJACHT

De verhoogde jagersposten staan in het midden van het bos, terwijl de verschillende kleine groepen van drijvers bepaalde delen van het gebied doorkruisen. De verstoring van het gebied is beperkter waardoor de dieren sneller terugkeren.

FREQUENTIE, MOMENT EN INTENSITEIT

Verder hangt de verstoringdruk van jacht op dieren af van nog drie factoren:

De frequentie (hoe vaak er gejaagd wordt). Watervogels zijn verstoringgevoelig. Door hen enkele keren op te schrikken, jaag je ze nog niet permanent weg. Maar doe dat bijvoorbeeld elke week, dan zullen ze dat gebied mijden.

Het moment. Bij langdurige koudeperiodes, is het bijvoorbeeld uit den boze om op watervogels te schieten. De energie die ze verbruiken om op te vliegen, hebben ze immers nodig om de winterkou te overleven.

En tenslotte **de intensiteit** (het aantal jagers) is bepalend voor de druk tijdens de jacht.

MEI-UIL

JNM CANADA - PART TWO

Zeefdrukken voor het Treaty Truckhouse samen met Michif activiste en kunstenares Christi Belcourt
Foto Anton Vandevoorde

DOOR Anton Vandevoorde

De vorige Euglena, met het artikel '500 jaar protest' over de Mi'kmaq waterbeschermers in Canada die zich verzetten tegen een ondergrondse gasopslagplaats, is alweer drie maanden geleden. Veel kan gebeuren in drie maanden, zo is Altons aanvraag voor een verlenging van de werken tot 2023 goedgekeurd, verkreeg het bedrijf een rechterlijk bevel ('injunction') dat de Mi'kmaq dwingt het Treaty Truckhouse te verlaten en werden het lemen huis en de moestuin daaropvolgend plat gebulldozerd. Ter vervanging verplichtte de rechter Alton om een stukje land te voorzien waar de betogers veilig kunnen protesteren, maar de waterbeschermers zijn niet opgezet met een omheinde speeltuin. Grass-roots grootmoeder Michelle Paul schreef op Twitter "there is no cage big enough to contain our treaty spirit." Maar dit alles is niet het onderwerp van dit artikel. Ik had beloofd het te hebben over spiritualiteit, ontologie en wat we daarvan kunnen leren. En een belofte (in tegenstelling tot een Peace and Friendship Treaty blijkbaar) breek je niet.

"For me it was a spiritual quest", verklaarde Dale toen ik hem vroeg wat hem motiveerde om de waterbeschermers te vervoegen. Een jaar geleden zou ik, een witte geprivilegieerde man uit de natuurwetenschappen, dat maar een zweverig statement gevonden hebben. Vandaag weet ik beter. Er is niets zweverigs aan verklaren dat je water wilt beschermen, want water leeft. "Water is sacred, water is life." Bovendien, spiritualiteit (bvb. het

geloof dat water een spirit is) wegzetten als iets zweverigs, is denigrerend. "Wij kennen de echte wereld dankzij de wetenschap, wat anderen zeggen is slechts primitieve cultuur." Daarom worden in de antropologie sinds enkele jaren de termen 'epistemologie' en 'wereldbeeld' vervangen door 'ontologie' en 'werelden'. Verschillende culturen hebben verschillende werelden en ontologieën. Enkel als we dit erkennen, kunnen we andere culturen serieus nemen.

En waarom zouden we ontologieën beperken tot mensen? Ook niet-mensen maken werelden. De ontologie van een teek is aanzienlijk anders dan de ontologie van een mens. Voor een teek is er een verschil tussen het zoogdier dat het parasiteert en een boom, maar het maakt geen onderscheid tussen een boom en een tafel. In de wereld van de teek, bestaat 'tafel' niet. Dit betekent niet dat er geen materieel voorwerp bestaat dat wij mensen 'tafel' noemen, maar wel dat het concept en alle manieren hoe wij het beschrijven ('concept', 'voorwerp', 'materieel') en interpreteren, geconstrueerd zijn. Een ander wezen (levend of niet) interpreteert signalen anders en heeft dus een andere wereld, ook al is deze wereld misschien minder 'bewust'. Ook een boom interpreteert de wereld rondom zich. Hij reageert op water en mycorrhiza. En een berg, wat een geheel is van water, bomen, rotsen en andere elementen die wij in categorieën hebben gestoken – zoals wij een geheel zijn van cellen – interpreteert en reageert op mijnbouw via watervervuiling en grondinstabiliteit.

MEERDERE WERELDEN

Dit relativisme betekent niet dat er geen onderliggende wereld bestaat, maar dat we ons ervan bewust moeten zijn dat onze eigen ontologie – inclusief de natuurwetenschappen – geconstrueerd is. Wetenschappen zijn opgebouwd uit logische gevolgtrekkingen, gebaseerd op een aantal premissen en definities. Wetenschappelijke gevolgtrekkingen zijn niet relatief, maar de premissen en definities wel. Wanneer iemand vertrekt vanuit andere definities, geeft dit een andere wereld, net zoals je een andere meetkunde krijgt wanneer je in 2-, 3- of n-dimensies werkt.

Voorbeeld:

In tijden van fake nieuws is het belangrijk om de relatieve basis maar de exacte gevolgtrekkingen te benadrukken. Het is niet mogelijk om 'alles te zeggen, want alles is relatief'. Fouten en inconsequenties bestaan weldegelijk binnenin de premissen: als ik 0, 1, 2, 3, 4 tel, dan is de bewering $4+1=3$ fout. $4+1$ kan enkel 3 zijn wanneer je 0, 1, 4, 3, 2 telt of wanneer 'plus' voor jou 'min' betekent.

De ene ontologie is niet beter of juist dan de andere. Sinds de verlichting (moderniteit) denken veel wetenschappers echter dat de eigen definities de enige juiste zijn, dat ze een onderliggende werkelijkheid exact beschrijven. Andere kennissystemen worden als 'fout', 'geloof' of 'zweverig' omschreven, maar dit zorgt voor hiaten in de omschrijving van de onderliggende ongrijpbare wereld. Als je echt wetenschappelijk wilt zijn (iets betekenisvol zeggen over de onderliggende wereld), dan kun je maar best je eigen kijk zo goed mogelijk situeren.

Economie:

Economie als exacte wetenschap is een extreme vorm van dezelfde kwaal. Veel van de economische theorieën die onze wereld getransformeerd hebben, zijn gebaseerd op premissen die zogezegd universele eigenschappen zijn, maar in werkelijkheid geproduceerd zijn en nooit in pure vorm bestaan. Economie als een losstaande entiteit zien, die geen rekening moet houden met de civiele maatschappij is een absurditeit die leidt tot kwalijke gevolgen.

EEN LEVENDE AARDE

Het niet in vraag stellen van de eigen premissen heeft geleid tot de verwerping van de Inheemse kijk op een levende Aarde. Zo voldoet de aarde niet aan de standaard definitie van 'leven' zoals de meeste natuurwetenschappen het definiëren. Ook werden in de laatste eeuwen, ondanks - of net door - het contact met Inheemse volkeren, duale categorieën gecreëerd zoals 'natuur'-'cultuur' en 'natuur'-'mens'. Deze dichotomieën maken de weg vrij tot de exploitatie van de dode aarde. Als natuur los staat van de mens, dan kan ze kosteloos worden gekapt, verbrand en gecommodificeerd. Er komt echter een einde aan deze kosteloze en goedkope natuur. Doordat er steeds minder natuur is, en meer en meer mensen de toegang verliezen tot proper water, lucht en land, wordt steeds duidelijker hoe deze dichotomieën een onhoudbare constructie zijn en hoe deze destructie ons weldegelijk duur komt te staan. Er is nood aan een kijk op natuur als verward met de mens, waarbij de Aarde één groot geheel is, bestaande uit vele kleinere systemen.

Het ontologisch element van Inheemse volkeren dat de Aarde leeft (Pacha Mama), krijgt steeds meer navolging, ook uit natuurwetenschappelijke hoek. Lovelock en Margulis' Gaia hypothese uit de jaren '70 heeft in de afgelopen jaren een groeiende aanhang gekregen. De theorie ziet het systeem van systemen waaruit de ecosfeer bestaat niet als een bewust levend wezen dat klimaat en temperatuur regelt, maar het ziet 'leven' als een eigenschap die ontstaat uit de vele ecosystemen die samen de aarde vormen. Het is een symbiose op de schaal van de planeet. De Aarde als een levend, samenhangend geheel heeft ook een emotionele component. Weten dat de Aarde leeft en dat water onlosmakelijk verbonden is met het leven van je

“Als de natuur los staat van de mens, dan kan ze kosteloos worden gekapt, verbrand en gecommodificeerd.”

kinderen en kleinkinderen geeft een belangrijke motivatie om de natuur te gaan beschermen. Het is niet de natuur (in de bekrompen betekenis) waar grass-roots activisten mee inzitten, het zijn de kinderen.

En ook co-evolutie is een fenomeen dat westerse natuurwetenschappers te lang negeerden, door een obsessie met individuele soorten. Taxonomie, de classificatie van wezens in soorten en het concept 'soort' is een voorbeeld bij uitstek van het geconstrueerde karakter van wetenschappen. DNA-analyses maken duidelijk dat de gelaagde, hiërarchische structuren waarin we soorten indelen (domein, rijk, stam, enz.) niet absoluut zijn (geen onderliggend plan weerspiegelen). Taxonomie is eerder een glijdende schaal van gelijkheid en verschil langs verschillende dimensies.

Het zal de lezer inmiddels duidelijk zijn dat ik met 'leren van Inheemse volkeren', niet bedoel dat we wat kennis kunnen stelen en ons schuldig maken aan biopiraterij, maar dat leren inhoudt onze eigen kennis in vraag stellen. De ander begrijpen, begint met het begrijpen van de ik en daar ligt de sleutel tot verzoening ('reconciliation') met Inheemse volkeren.

Deze analyse is in geen geval bedoeld om wetenschap in het algemeen te discrediteren. Wel maakt ze duidelijk dat er nood is aan wetenschappers

met een breed blikveld. De expertise van wetenschappers is vaak heel specifiek en op basis van die specifieke kennis wordt gevraagd om een infrastructuurproject te beoordelen met een veel bredere impact.

“WHAT DO WE WANT?” -
“CLIMATE JUSTICE!”

Weg met de dichotomieën, lang leve de intersectionaliteit! Het is een transitie die ook in natuur- milieubewegingen duidelijk wordt. Zelfs conservatievere natuurbehoud-verenigingen, met een donkere geschiedenis waarin Inheemse volkeren verdrongen werden voor natuurreservaten (lege natuur), roepen vandaag uit volle borst mee om ‘climate justice.’ Deze twee woorden zijn meer dan een slogan die vraagt om klimaatoplossingen waarbij de vervuiler betaalt, ze verwijzen naar de intrinsieke verwevenheid van alle vormen van onderdrukking. Sociale rechtvaardigheid en democratie zijn speerpunten van de grass-roots milieubewegingen en de

geïnstitutionaliseerde organisaties volgen schoorvoetend. De bredere problemen met ons neoliberale/ kapitalistische model (mijn excuses voor de grote woorden) zijn niet enkel bezorgdheden waarlangs nieuwe activisten hun plaats vinden, ze zijn ook fundamenteel verwikkeld in ecologie.

Waar staan we als de JNM? Zijn wij nog grass-roots of zijn we geïnstitutionaliseerd? Willen we wat groen in de marge, of zijn we ons bewust van de totaliteit van het dispositief waarin we leven? In hoeverre zijn wij ons bewust van onze geconstrueerde kennis en machtsrelaties? Bouwen we iets nieuws of hebben we ons geconformeerd aan het oude? Om het concreet te maken, eindig ik met een laatste voorbeeld. Grass-roots milieuorganisaties in Halifax, die het Treaty Truckhouse steunen, hebben duidelijk geleerd van hun alliantie met de Mi’kmaq. Ze hanteren een anti-

oppressie framework in vergaderingen, ze hebben geen voorzitter, maar een doorschuivende facilitator en beginnen en eindigen met een soort van namenrondje waarin iedereen iets vertelt. Deze manier van werken lijkt misschien log en ongestructureerd, maar ze zorgt ervoor dat machtsrelaties worden gelijkgetrokken, dat iedereen durft praten en dat er een algemeen bewustzijn heerst van de eigen positie en die van de anderen. In deze zin vervult de anti-oppressie methode een gelijkaardige functie als ceremonies doen voor de Mi’kmaq. En vergaderingen worden er niet chaotischer door. Integendeel! Toegegeven, in complexe organisaties is het niet gemakkelijk om zonder voorzitter te werken, maar wat houdt ons tegen om het op afdelings- en werkgroepniveau te proberen?

Wel’alin aan Dale Andrew Poulette, Dorene Bernard en alle anderen rond het Treaty Truckhouse voor hun generositeit in het delen van hun kennis.

VERKLAARD EN VERSTAAN

Mycorrhiza: een symbiose (samenlevingsvorm) van een schimmel en een plant, paddenstoel neemt bijvoorbeeld mineralen op uit de bodem en geeft ze door aan een boom, waarvoor ze suikers terugkrijgt.

¹Epistemologie: kennisleer, wat we weten dat er is.

²Ontologie: zijnsleer, wat er is.

Ik noem de onderliggende wereld ‘ongrijpbaar’ omdat onze interpretatie altijd via signalen en onze historisch geproduceerde taal gebeurt. Wij zijn incapabel om de wereld te interpreteren zonder historisch gegroeide begrippen als ‘tafel’ of ‘object,’ ‘hout,’ enzovoort. Er zal altijd een radicale discontinuïteit bestaan tussen de onderliggende wereld en deze zoals wij ze geïnterpreteerd hebben.

Als we de definitie pakken van professor Geert De Jaeger in zijn cursus celbiologie (2010): “Leven is een open fysico-chemisch systeem, dat door middel van uitwisseling van energie en materie met zijn omgeving, en dankzij een inwendig metabolisme, in staat is om zich in stand te houden, te groeien, zich voort te planten en zich aan te passen aan veranderingen in de omgeving, zowel op korte (fysiologische en morfologische adaptatie) als op lange termijn (evolutie)”, dan zien we dat eigenlijk enkel de eigenschap voortplanting niet op de Aarde kan toegepast worden.

Niet-westerse volkeren voorstellen als deel van natuur i.t.t. cultuur, liet toe deze volkeren tot slaaf te maken.

Dichotomie: opdeling in twee niet overlappende begrippen.

Commodificatie: vermarkten, de transformatie in een economisch product.

Biopiraterij: het stelen en vermarkten van Inheemse kennis.

Dispositief: dit fancy woordje duidt niet enkel op de intelligentie van de auteur en zijn kennis van Foucault, maar ook op de verzameling van structuren (zowel institutioneel, fysiek als epistemologisch) die een machtsrelatie in een maatschappij in stand houden.

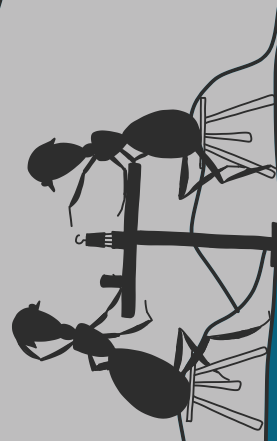

Een greep uit de activiteiten

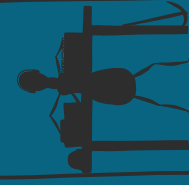
Koers
woensdag 14u

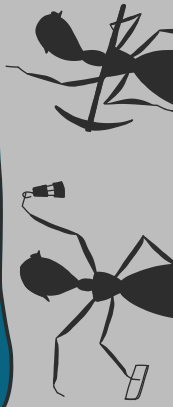
Multi culti café parlé
woensdag 20u

Natuurherstel
van mijngebieden
donderdag 9u

**congres-
radio**

uitneem-
baar

JP FT. VP

EERSTE HULP BIJ NACHTPROBLEMEN

Wie piepkampen begeleidt, maakte het zeker al eens mee: kindjes die in plaats van zich te amuseren niets liever willen dan naar huis gaan en zwakke blazen die de nachtrust verstoren. De JP en de VP slaan in deze katern de handen in elkaar om begeleiders te wapenen met enkele tips tegen deze ongemakken.

TIPS VOOR HEIMWEE

De eerste stap is altijd afleiding. Als een pieper heimwee heeft, kun je best beginnen met hem of haar op te beuren. Zorg voor afleiding met een spelletje, een wandeling of een leuke persoonlijke taak. 's Avonds in de tent kun je samen vooruit te kijken en bedenken wat voor leuk je morgen gaat doen.

Omdat heimwee kan worden veroorzaakt door de nieuwe onbekende omgeving, zal dit vaak enkel de eerste dagen voorkomen. Een klein beetje subtiel extra aandacht kan helpen.

Hou goed contact met de ouders! Als je weet dat het kind heimwee heeft, kan het helpen wanneer de ouders van tevoren samen met het kind bespreken hoe zo'n kamp eruit zal zien.

Foto's van thuis meenemen is over het algemeen ook geen goed idee, want dan beseft de pieper wie er niet is. Knuffels zijn dan weer wel aan te raden, want die heb je bij.

Kinderen met heimwee willen bijna altijd naar huis bellen. Ook bezorgde ouder willen maar al te graag hun kleine lieveling aan de lijn krijgen. Beide zijn echter ten eerste af te raden, bijna altijd zal dit de heimwee enkel vergroten.

Brieven schrijven is, onder begeleiding, wel een optie. Ook ouders die brieven sturen kunnen een kind opbeuren.

Vergeet niet! Heimwee komt meestal voor als er teveel dode momenten zijn op een kamp. Houd iedereen in de gaten en let op de kleintjes die zich afzonderen.

TIPS VOOR BEDPLASSEN

Eerst en vooral, hou ook hiervoor goed contact met de ouders. Vooraf bevragen kan natte verrassingen voorkomen! Spreek ook na het kamp de ouders aan, misschien zijn zij zich hier niet van bewust omdat de pieper thuis minder stress ervaart.

Hou het discreet! Mocht het misgaan, maak de pieper dan duidelijk dat het geen probleem is. Was en droog de slaapzak en kleren op een subtiel manier, bied een reserveslaapzak aan en verzeker dat de rest van de groep dit niet te weten komt.

Voor kinderen is bedplassen een nachtmerrie en een bron van schaamte. Dit kan hun ervaring van de rest van het kamp zwaar beïnvloeden. Hou je pieper ook overdag in het oog. Zorg dat hij/zij zich goed voelt, zo voorkom je meer stressvolle blazen.

Indien enkele andere groepsleden dit te weten komen, haal hen even apart en leg uit waarom het belangrijk is dat ze deze informatie voor zich houden. Sta stil bij de consequenties en speel in op hun verantwoordelijkheidsgevoel.

Zorg dat alle kinderen voor het slapengaan naar het toilet zijn geweest. Niet te veel drinken. Eén glas water is genoeg om de blaas te vullen! Koolzuurhoudende drank zou bedplassen trouwens nog bevorderen.

Als het helpt om gewekt te worden: kind op een bepaald moment uit bed halen om naar het toilet te gaan.

Als je geen wasproduct bij de hand hebt, werkt een mengsel van afwasmiddel, azijn en citroensap ook prima.

Kinderen kunnen een luierbroekje of pamber bij zich hebben, of je kunt er gaan kopen. Laat ze dit ergens afzonderlijk aantrekken en rep er zo weinig mogelijk over.

WIE KAN MIJ VERDER HELPEN?

Dit zijn natuurlijk maar twee van de vele zaken waar je als begeleider op kamp mee te maken krijgt. Meer info vind je bij:

- Oudere en ervaren leiding.
- De vormingsploeg. Bij hen kun je een Vorming Op Maat aanvragen over moeilijk gedrag bij piepers. Mail hiervoor naar vomver@jnm.be of kijk op jnm.be/vraaghet.
- Scouts en Gidsen Vlaanderen heeft enorm veel informatie en publicaties. Ze zijn een dankbare bron van kennis.
- Bij echte noodgevallen bel je ouders of de noodtelefoon (0486 13 54 20).

DE JP-KATERN

Deze katern maakt deel uit van een reeks. Verzamel ze allemaal en deel je kennis!

- Hoe werkt het? Goede vraag! Het gaat als volgt...
- Haal deze dubbele pagina voorzichtig uit de Euglena.
- Hang de achterkant (of de voorkant, die is ook mooi) van deze katern als poster boven je bed, of verzamel ze in een mapje.

JP FT. VP

Nachtspel: moord
in limburg

donderdag 23u

Bar circular

vrijdag 11u

Workshop Bos+:
e-waste & ontbossing

vrijdag 16u

Terril excursie

zaterdag 10u

Mineland Games:
sport & beheer

zaterdag 14u

Petzelparty
van de bovo's

zaterdag 23u

NOG WAT MEER OVER HET CONGRES

EEN CONGRESUITNODIGING! WAAROM?

Het is heel eenvoudig: op het zomercongres kan je mee beslissen over het beleid van JNM, je zot hard amuseren en veel interessants bijleren. Omdat we denken dat je daar helemaal op je plaats bent, hebben we de vorige Euglena al een uitnodiging verstuurd. Maar beleid, amuseren en bijleren, hoe zit dat daar in zijn werk?

Je kan je mening geven tijdens de twee algemene vergaderingen (AV's) die er plaatsvinden. De eerste daarvan is de motie-AV. Iedereen die wilt, kan tot 24u op voorhand moties indienen om het reglement van JNM (Algemeen Huishoudelijk Reglement of AHR) aan te passen. Dat kan over vanalles gaan: kampprijzen, of we al dan niet veganistisch willen eten of hoeveel ploegen er in het hoofdbestuur (HB) zijn. Op de tweede AV evalueren we het hoofdbestuur (HB, de vrijwilligers of werkmieren van JNM nationaal) van het afgelopen jaar en verkiezen we het nieuwe HB. De nieuwe ploegvoorzitters stellen zich dan voor en vertellen kort wat hun eerste ideeën zijn voor het komende werkjaar. Dat geeft jou de kans om hen nog extra ideeën te geven, te vragen waarom ze iets het voorbije jaar niet gedaan hebben of gewoon te informeren of ze alles wel zullen kunnen combineren. Of wil je gewoon bij de ploeg? Dat kan ook!

Moties en hoofdbestuur: samen zorgen ze ervoor dat de JNM-werking vooruit kan gaan, maar niet alles is serieus op het congres. Je kan je er ook gewoon amuseren. De congresfeestjes zijn stuk voor stuk klassiekers en er is een programma met nog veel meer activiteiten (spel, plezier, milieu, beheer én natuur inbegrepen!)

Nog niet overtuigd? Kom dan naar het congres om andere afdelingen en JNM'ers te leren kennen! We zien je daar!

GEZOCHT: SPREKERS

Heb jij een geniaal plan om de aarde te redden van haar ondergang?
Ben jij al op de meest ongelooflijke plaats ter wereld geweest? Ken jij de zotste wetenschappelijke theorie uit uw hoofd?
Toon jij graag de life hack die je leven veranderde?
Heb jij een levensverhaal met een grote 'L'? Wil jij je dansmoves komen showen?
Heb jij zowaar een mening?

Is het enige wat nog ontbreekt
een luisterend oor of
een toeziend oog?

Wij geven jou
tijd
én plaats
om je ding te doen.
Maar opgepast, want
na 10 minuten vlieg je het podium af!
Maar ja, serieus: wij zijn op zoek naar jouw!

Laat iets weten op lmdumortier@gmail.com

Wil je een motie indienen?

Zorg dan dat je motie ten laatste 24u voor het begin van de AV ophangt in de congres tent en 10 handtekeningen heeft, dan bespreken we ze!

INSCHRIJVEN

Inschrijven voor het zomercongres kan via www.jnm.be/congres

Dit evenement wordt georganiseerd met de financiële hulp van de Europese Unie. De inhoud van dit evenement valt onder de exclusieve verantwoordelijkheid van CATAPA/de organisatoren en kan in geen geval worden beschouwd als een weerspiegeling van het standpunt van de Europese Unie

OPEN BRIEF AAN PHILIPPE CLOSE, BURGEMEESTER VAN BRUSSEL

Week na week komen duizenden jongeren op straat voor het klimaat. Niet één keer, geen twee keer, maar al 10 weken op een rij. De reactie van de regering is tot nu toe ondermaats. Men wringt zich in allerlei bochten om het maar niet te moeten hebben over de olifant in de kamer. Een beter klimaatbeleid. Het blijft wachten op een politieke meerderheid die opstaat en de urgentie van het probleem inziet. Liever dan te wachten aan de zijlijn, nemen wij, jongeren van JNM (Jeugdbond voor Natuur & Milieu), Youth for Climate, Students for Climate en de studentenraad, verdere stappen. We richten ons tot u, in de hoop dat u de uitdaging met beide handen vastneemt en niet wegkijkt. Begin waar politici vandaag in falen. Toon ambitie. Neem als hoofdstad van Europa een voortrekkersrol in de strijd tegen klimaatverandering.

Toen President Trump zich uit het klimaatakkoord van Parijs trok, leek het even alsof andere landen als dominoblokjes zouden volgen. Dat was niet zo. Integendeel, steden in de Verenigde Staten keerden hun rug naar Trump's beslissing en namen het heft in eigen handen. New York wilt tegen 2040 CO2-neutraal zijn, Washington D.C. gaat met een nieuwe energiewet tegen 2032 volledig op hernieuwbare energie draaien en Californië wil haar uitstoot met 40% naar omlaag tegen 2030 ten opzichte van 1990. Dit zijn maar enkele voorbeelden van hoe steden de nodige stappen nemen die de overheid weigert te overwegen. Geen uitstel, geen gezever, maar kordate acties. Een klimaatbeleid is niet onmogelijk, het vraagt enkel politieke wil en doorzettingsvermogen. Precies wat we nodig hebben als we de temperatuurstijging onder 2 graden Celsius willen houden.

Uw plannen voor Brussel zijn veelbelovend, maar er is meer nodig. Dat zeggen wij niet, dat zeggen wetenschappers die het klimaat al jaren aan een stuk bestuderen. De lat voor klimaatmaatregelen moet hoger, enkel zo behouden we een leefbaar klimaat. We moeten beter. Punt gedaan. We hebben nog 11 jaar om ons te bewijzen en het roer om te slaan, vanaf dan kunnen we nog enkel spreken over hetgene wat we ooit hadden kunnen doen. Durf samen met ons de stappen te nemen die nodig zijn. Ambitieuze klimaatdoelstellingen zijn onbetaalbaar? Wacht tot de gevolgen van de klimaatverandering de regel worden in plaats van de uitzondering, dan wordt het pas onbetaalbaar.

Betrek ons in de plannen van de stad. En niet enkel ons, de jongeren, maar ook zij die niet gehoord worden. Een klimaatbeleid moet sociaal rechtvaardig zijn. Een oplossing die enkel ten voordele is van diegenen die het zich kunnen veroorloven is noch sociaal, noch rechtvaardig. Extreme weersomstandigheden zoals hittegolven raken de meeste kwetsbaren in onze samenleving het hardst, dat konden we afgelopen zomer al waarnemen. Oudere mensen hebben moeite met zich af te koelen. Landbouwers zien hun oogsten mislukken door lang aanhoudende droogte. Dat soort weersomstandigheden gaat alleen maar toenemen en steden gaan door hun dichte bebouwing daar de grootste impact van voelen. Daarom moet er een beleid komen dat iedereen beschermt tegen deze extremen, maar bovenal ze probeert te voorkomen. Beschouw deze brief als een oproep om met Brussel het voortouw te nemen in het klimaatbeleid, maar beschouw het ook als een uitgestoken hand om met ons in dialoog te gaan, zodat wij als jongeren mee kunnen nadenken over de toekomst van deze stad.

Ondertekend:
Emma De Backer (JNM)
Eline Nicaise (JNM Brussel)
Leandros Kavadias (JNM Brussel)
Hoël Chapelle (JNM Brussel)
Myrthe Van Rompaey (JNM Brussel)
Noé Geubels (JNM Brussel)
Pili Verbinnen (Youth For Climate Brussel)
Joeskine Sabbe (Students For Climate VUB)
Chloé Verlinden (Students For Climate VUB)
Lise Vermeersch (Studentenraad VUB)

ZICHT OP BRUSSEL

VAN BRIEF NAAR STADHUIS

DOOR Emma De Backer

Enkele weken nadat ik hem had verstuurd, kreeg ik een mailtje dat ik op bezoek mocht gaan bij de Schepen van Mobiliteit van de stad Brussel. Ik mocht een paar 'klimaatjongeren' meenemen (ik heb altijd al een hekel gehad aan die term, je maakt er iets speciaals van, terwijl het net een evidentie moet worden om met het klimaat bezig te zijn). Op 8 mei stonden Leandros (JNM-Brussel), Hoël (JNM-Brussel), Yana (Studentenraad VUB) en ik voor het stadhuis. Enkele dagen ervoor waren we samen gekomen om al wat concrete voorstellen uit te denken. We wilden niet onvoorbereid naar daar gaan. Dat het uiteindelijk toch een eenrichtingsgesprek is geworden, waar bijna geen speld tussen te krijgen was, hadden we ergens wel verwacht. Die gasten zijn getraind om het woord te voeren en van het ene onderwerp naar het andere te springen.

Het uur dat we daar waren vloog voorbij. Hoe kan je het ook op een uur over alles hebben dat met het klimaat gerelateerd is in Brussel? ALLES is gerelateerd aan het klimaat. Energie, isolatie, voeding, afval, mobiliteit, noem maar op. Het was zo een overrompeling van informatie. Ik zat met 301 vragen in mijn hoofd. Dat moet ik straks nog vragen. En dat ook nog. En toen wilden ze ineens afronden. Dus ja, we zaten achteraf een beetje op onze honger. Nochtans hebben we mooie dingen gehoord. Al bij al ben ik gerust in de toekomst van Brussel. De plannen die ze hebben, zijn gewoon echt goed, dat moet ik wel toegeven. Uitbreiding

van het tramnetwerk, participatie via wijkraden (die door loting zouden worden samengesteld*), investeren in stadslandbouw en zo voedsel voorzien voor de openbare stadskeukens (ziekenhuizen, rusthuizen...), een afvalbeleid voor Brusselse evenementen en festivals, etc.

Maar het was jammer dat er geen tijd was om er dieper op in te gaan. En ergens hadden we stiekem toch gehoopt dat ze iets meer zouden openstaan voor onze input. Het voorstel om MIVB-tarieven goedkoper te maken, werd resoluut afgeblokt. Als student betaal je nu 50 euro per jaar voor een MIVB-abonnement, wat heel redelijk is. Voor niet-studenten kan je er een nulletje bij plaatsen, en dat is even slikken. Maar volgens hen lag het probleem eerder bij de frequentie dan bij de tarieven.

Toen we de krakersbeweging aanhaalden, en hoe zij, ondanks hun ecologische levenswijze, tot nu toe op repressieve wijze worden weggejaagd, werd er afwijkend gereageerd. We zijn er zelfs niet toe gekomen om het te hebben over de investeringen in fossiele brandstoffen (en hoe Gent daar binnenkort van gaat afstappen), een belangrijke factor. En hoewel we het vaak over fietsinfrastructuur hadden, heb ik geen concrete plannen voor nieuwe fietspaden gehoord (die zijn er waarschijnlijk wel, kijk maar naar de beruchte Belliardstraat**, maar opnieuw, we hadden niet de kans om daar op in te gaan).

Maar da's oké, dan keren we gewoon nog eens terug hé. We zijn alle vier even vastberaden om het hier niet bij te laten. Het bewustzijn is er alvast, de neuzen staan in de

goeie richting, het zijn politici die maatregelen voor het klimaat serieus nemen. En toch. Toch denk ik dat het nog ambitieuzer kan. Het moet gewoon. Brussel heeft zich volgens het Burgemeestersconvenant - het klimaatakkoord van Parijs maar dan op maat van steden - aangezet tot 40% uitstootvermindering tegen 2030. Het addertje onder het gras is wel dat je als stad een vrijwillig engagement aangaat door het Burgemeestersconvenant te tekenen. Het is dus niet bindend, er zijn geen sancties. Het ergste dat je kan overkomen als je als stad de doelstellingen niet haalt, is verwijderd worden uit de lijst van ondertekenaars. Boe-hoe.

"Maar 40% is toch ambitieus?" zou je kunnen zeggen. Ja, tot je hoort van klimaatwetenschappers dat we enkel met een CO2-reductie van 55% tegen 2030 een totale klimaatcatastrofe kunnen vermijden.

Wordt vervolgd...

*Het positieve aan loting is dat je samenstelling diverser is. Als je een wijkraad zou samenstellen op basis van "iedereen die goesting heeft om zich te engageren" dan bereik je steeds dezelfde lagen van de bevolking. De assertieve witte middenklasser, die sowieso al in de geprivilegieerde positie zit om zich te moeien in het politieke debat. Met een loting kan je dat oplossen. Hoe dat precies vorm zal krijgen, moet na de ontwerpfasen duidelijker worden.

**De Belliardstraat, ook gekend als de autostrade van Brussel, moet binnenkort één van zijn vier rijvakken inruilen voor een fietspad.

STEENTIJD TASJE

HB KORT

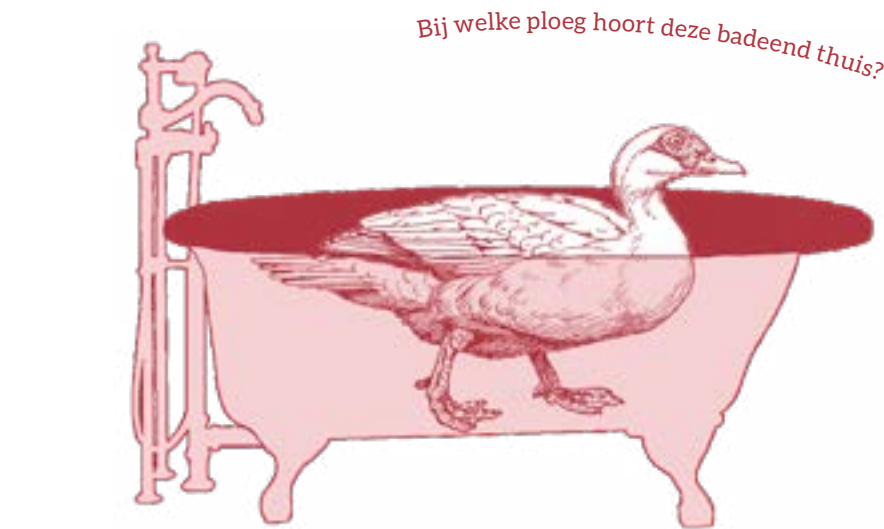
DOOR Linde Verlooy

70 vrijwilligers, 9 ploegen, dat is het HB (Hoofdbestuur). Maar wat steken die zoal uit daar in dat vage HB-land? Lange beschrijvingen vinden we maar saai, dus goten we de voornaamste bezigheden van elke ploeg wederom in een beknopt (doch cryptisch) lijstje:

De **AfdelingsOndersteuningsPloeg** (AOP) ploeterde zich door een nieuwe visie, ininatuur4daagde er op los, helpt afdeling Gent (grandi)oost te worden en zoekt gewone leden... om mee gewone leden te zoeken.

De **BeheerWerkGroep** (BWG) doet aan pizzabeheer (smakelijk!) en uitstelgedrag over teambuilding. Sfeer hebben ze in elk geval wel en wie wil leren zeisen, moet deze zomer bij hen zijn!

De **CommunicatiePloeg** (CP) zette haar tanden in een comcommer (euh, een bijgewerkt takenpakket voor het communicatiepersoneelslid) en vond simultaan een vervangende layouter voor deze mooie Euglena. Met de website worstelen ze nog dagelijks. Het bedrijf dat onze website host, maakt het hen niet gemakkelijk, maar aan de verre, verre horizon zien we een klein lichtpuntje verschijnen wat dat betreft.

Bij welke ploeg hoort deze badeend thuis?

De **JeugdPloeg** (JP) ging regionaal piepen en margin(i)aal junglen en Zoniënwouden. Ze deden iets met badeendjes voor trollenfeest 2019 en hebben net als wij allen megaveelnoodaaneenfeestje.

De **MilieuWerkGroep** (MWG) bezette een soirée en français (over huizen en kraken en woonbeleid), betoogde in Brussel (soms ook en français) en beweekendde de aardbol (THEOLO enzo). Verder dreven ze vlotjes door diverse Gentse wateren samen met organisatie JES en afdeling Gent (west & oost).

De **NatuurstudieWerkGroep** (NWG) ging voor natuurstudie tot de tweede in de tweede week van de paasvakantie (cursus en congres jow!) Uitzonderlijk genoeg zagen ze slakken sneller voorbijkomen dan wantsen in twee soirées en welke afdeling dewelke versloeg in de waarnemingencontest, kondigen ze binnenkort ook aan.

Dit tafereel is een huwelijk van welke twee ploegen?

De **VormingsPloeg** (VP) vormde tot tweemaal toe vijftien-, zestien- en zeventienjarigen om tot hondsdolle en zandtastische animatoren (BAC's, voor wie het nog niet doorhad) en ook een paar externe organisaties mochten van hen leren. Deze zomer geeft de VP tot slot het congres mee VO(r)M. Ze zijn ook op zoek naar een personeelslid dat vanaf september Evelynes plaats wil overnemen.

De **WinkelPloeg** (WiP) toonde zich op 1 april van haar beste kant (iets met een nieuwe winkel in Leuven). Ze smeten bamboe naar onze tanden (om uw tanden mee te poetsen hé) en vergemakkelijkten het drinken van JNM-bier met... (hou je vast...) glazen! De WiP is ook een serieuze ploeg, dus namen ze ook serieuze beslissingen over elektronisch betalen en facebookadvertenties.

Was dit allemaal net dat tikje té cryptisch voor jou? Of heb je niks nieuws gelezen en wil je MEER? Surf dan snel naar jnm.be/verslagen waar je de verslagen van alle ploegvergaderingen kan nalezen. Toch nog vragen? De ploeg- en bondsvoorzitters antwoorden soms een beetje vaag, maar vooral heel graag op elke vraag. Mail hen gerust! (Ze krijgen ook graag mopjes in hun mailbox. Hou je dus zeker niet in.) “Verslagen lezen? Mailtjes sturen?! Iieeeeeuuww.” Klinkt als jou? Dan heb je nog een laatste optie: kom gewoon eens langs op een vergadering!

RVB KORT

DOOR Thomas De Stagiair

Als stagiair bij de JNM leerde ik waar de RvB voor staat, wat die doet en wie er deel van uitmaakt. Zoals jullie al dan niet weten, staan de drie letters “RvB” voor ‘Raad van Bestuur’. Deze bestaat uit de negen ploegvoorzitters, de drie bondstoppers, de beleidsondersteunende medewerker, de coördinator EN mezelf, hehe. Dit bestuursorgaan komt maandelijks samen om alle ploegoverschrijdende, praktische (personeel en financiën) en beleidsmatige thema's te bespreken. Ik zet de meest relevante onderwerpen van de afgelopen maanden even op een rijtje:

LEDENCAMPAGNE

Ons ledenaantal loopt jammer genoeg in dalende lijn. Om dit cijfer weer te zien stijgen, besliste de RvB een ledenwervingscampagne op te richten in het werkjaar 2019-2020. Hiervoor zoekt de RvB twee trekkers die vanaf het congres een team aansturen om deze campagne in goede banen te leiden. Met deze ledencampagne willen we ini's en/of gewone leden aantrekken, omdat we vooral nood hebben JNM'ers in die leeftijdsgroepen. Om doelgerichter tewerk te gaan, is het de bedoeling dat de werkgroep input krijgt van externe experts. Duimen dus!

Duimen voor meer leden

(VERVOLG HB-KORT)

BBL & CENTJES

Zoals je in een vorige Euglena kon lezen, kregen we begin dit jaar 25.000 dollar (≈ 21.000 euro) van Paul Simon. We communiceerden dat we een deel van het geld (10.000 euro) gebruiken om onze tentencollectie te vernieuwen. De rekenkundigen onder jullie berekenden misschien al dat er dan nog 11.000 euro overblijft. Dit geld verdelen we over de afdelingen. Waarom? Wel, in 2015 besloot de Vlaamse Overheid om de MiNa- (MilieuNatuur-) subsidies niet meer zelf te verdelen over individuele organisaties maar ze aan enkele koepelorganisaties te geven, die dan zelf verder moesten verdelen. De koepelorganisatie van JNM is BBL (Bond Beter Leefmilieu) en dus spraken wij in 2016 met BBL af dat zij van hun grote pot jaarlijks 17.500 euro zouden doorstorten aan JNM (plusminus de helft), die wij over onze afdelingen mochten verdelen. Alleen ontdekt BBL nu, drie jaar later, dat ze die belofte niet kunnen nakomen en krijgen wij dus geen geld meer om over de JNM-afdelingen te verdelen. Dit betekent dat we op zoek moeten naar een structurele manier om geld in het laatje te krijgen voor het ondersteunen van de afdelingen. In tussentijd gaat de overige 11.000 euro van Paul Simon dus naar onze afdelingen.

De tent van Paul Simon

VORMINGSMEDEWERKER GEZOCHT!

Aangezien Evelyne, onze vormingsmedewerker, stopt bij JNM, zijn we op zoek naar iemand die haar functie kan overnemen. Concreet gingen we op zoek naar een deeltijdse vormingsmedewerker die samen met de vrijwilligers de verantwoordelijkheid draagt voor kwaliteitsvolle vormingen voor JNM'ers. De vacature is reeds afgesloten en enkele RvB'ers beginnen samen met Gwen (onze coördinator) aan het selectieproces. Dat belooft!

NIEUWE WEBSITE

De laatste jaren is er is al veel tijd en energie gekropen in onze website, zowel van JNM als van Mediaraven, de websitebouwer. Toch blijkt dat bepaalde problemen zeer hardnekkig en moeilijk te behandelen zijn. Dit zorgt ervoor dat onze website niet altijd naar behoren functioneert. Ook wil Mediaraven op termijn niet langer websites bouwen en ondersteunen. Daarom heeft de RvB van februari beslist de komende drie jaar te investeren in een nieuwe website.

NIEUWE GENTSE AFDELING

Woehoew! Afdeling Gent breidt uit. Vanaf volgend werkjaar is er niet één, maar zijn er twee Gentse afdelingen: Gent West en Gent Oost. Waarom een helemaal nieuw Gent Oost oprichten? Vooral door het grote aantal piepers in Gent. Zo zal Gent Oost extra plaats maken voor een 50-tal piepers. Voor de ini- en gewone ledenactiviteiten werken beide Gentse afdelingen voorlopig veel samen. Gent Oost deelt haar lokalen met de JoVa scouts, aan de Gentbrugse Meersen. Om Gent Oost te helpen met een vlotte start, krijgen zij financiële steun vanuit het JNM-fonds (voor opstartende afdelingen) en subsidies van de Stad Gent. Wij wensen Gent Oost namens de hele RvB veel succes!

MET JNM NAAR... PRIDE 2019

DOOR Emma De Backer & Milena Van Driessche

Er waren meer dan 200 JNM'ers op Claim the Climate. Bij de lancering van het facebook evenement 'JNM @ Rise for Climate' op 27 januari stonden er op minder dan 24 uur tijd meer dan 40 JNM'ers op 'aanwezig'. Vergelijk je dat met de betoging tegen racisme, daar waren we met 2. Of de Belgian Pride, in dit geval, ook geen indrukwekkend grote JNM-delegatie. Het blijkt een pak makkelijker om JNM'ers te mobiliseren voor een klimaatmars dan voor een andere betoging. Is dat erg? Is dat niet logisch? Wil dat iets zeggen over het engagement van JNM'ers tegenover andere maatschappelijke thema's naast klimaat? Ik denk het niet. Aanwezig zijn op een betoging kan niet tellen als maatstaf voor je bezorgdheid over dat thema. Ik denk dat we als JNM op dat vlak gewoon de maatschappelijke tendens volgen: op straat komen als het echt een hot topic is. Of met andere woorden, als je geprikkeld en geraakt wordt door verontwaardiging. Ergens wel begrijpelijk. Maar dan wil ik toch even dit meegeven.

“Je hoeft niet alleen op straat te komen uit verontwaardiging. Soms is het eerder een kwestie van solidariteit.”

Je hoeft niet alleen op straat te komen uit verontwaardiging. Soms is het eerder een kwestie van solidariteit. Soms is het niet genoeg om je profielfoto in regenboogkleuren te zetten, of luidkeels te roepen dat je geen racist bent tegen iedereen die het maar horen wilt. Soms is het niet genoeg om gewoon te zeggen dat iedereen welkom is in de JNM, ongeacht hun afkomst of geaardheid. Wat zijn deze uitspraken waard als we er niet naar handelen? Soms is het nodig om naar buiten te komen. Je aanwezigheid op zo'n actie kan meer zeggen dan duizend woorden en regenboogkleurige profielfoto's. Want dat is weer één persoon meer die rechtstaat. Eén persoon meer die weet dat racisme even goed, net als klimaatverandering, een samenleving kan kapot maken. 1 persoon meer die tegen de LGBTQ+ community en elke persoon die getroffen wordt door racisme zegt: **“Ik ben hier. And I've got your back”**. Je bent dan niet alleen solidair, je toont je ook als een bondgenoot. En dat is belangrijk en zelfs hoognodig voor sommige minderheidsgroepen.

Want zoals een inspirerend persoon ooit zei: 'Het is een privilege om je neutraal te kunnen opstellen. Om je erbuiten te houden.' - C.E. Want wat is 'neutraal zijn' eigenlijk? Bevestig je daar niet gewoon de huidige seksistische en racistische normen mee? Is dat niet hetzelfde als zeggen: “ik vind het compleet oké hoe sommige minderheidsgroepen nu worden behandeld”? Neutraal zijn betekent dus eigenlijk de status quo bevestigen, en deze verderzetten.

Well fuck that. Sommige mensen worden dagelijks slachtoffer van racisme en hebben dat privilege niet om zich neutraal op te stellen. Voor hen moeten we opkomen. Voor hen mogen we niet aan de zijlijn blijven staan.

Daarom zijn wij met JNM aanwezig op de betoging tegen racisme. Daarom zijn wij met JNM aanwezig op de Belgian Pride.

Voel je je nu wel geprikkeld? Goed. Kom dan volgend jaar mee.

Pride 2018

“Om te tonen dat heteronormativiteit dikke kwatsj is. En om te tonen aan de buitenwereld dat iedereen anders is en dat iedereen zichzelf moet en kan zijn.”

Oliver, afdeling Gent

“De zichtbaarheid van de pride is belangrijk. Het zijn misschien deels verworven rechten maar er is nog werk aan de winkel. We moeten dit actief blijven verdedigen.”

Gert, afdeling NiGer

“Iedereen vindt dit een politiek statement maar eigenlijk is dat niet zo. De politiek heeft zich over bepaalde dingen niet uit te spreken, zoals bijvoorbeeld het homohuwelijk. Het is niet aan hen om dit toe te laten. Ze moeten eigenlijk gewoon hun bakkes houden.”

Anton, afdeling Klein-Brabant

Pride 2018

Pride 2019

Pride 2018

Pride 2019

JNM VRIENDENBOEKJE

DOOR Eline Sonneveld &
Thijs Himpe

JNM MIDDEN-BRABANT

LEEFTIJD:

Wij bestaan al 5 jaar

WAAR IS JULLIE KERN?

In en rond het Silsombos in Erps-Kwerps

HIER WORDEN WE VROLIJK VAN:

Piepertjes die iets leuk vinden en plezier hebben, er verschijnt dan een heeeel schattig lachje op hun snoet

HIERDOOR WENEN WE TRANEN MET TUITEN:

Ook weer door piepers, maar deze keer als ze zich pijn doen

LIEVELINGSMAALTIJD:

Heerlijk zelfgemaakt brood dat we zelf mogen bakken op een stokje boven het kampvuur met een goeie portie perenmoes en chocomelk om te drinken

FAVORIETE NATUURGEBIEDJE:

Het Silsombos, een supermooi bos met zeldzame soortjes zoals bijvoorbeeld verschillende orchideën

HIER ZIJN WE HEEL GOED IN:

Op het begin van het jaar ambitieus zijn en alles volplannen :)

BIJNA NIEMAND WEET DAT...

We eigenlijk wel een behoorlijk aantal leden hebben (een goeie 60), ook al zijn we een kiemwerking

ONZE ULTIEME DROOM:

De 26+'ers die ons nog helpen eind volgend jaar 'buitenkielen' en ook om een eigen afdelingskamp te kunnen organiseren

DIT ZIJN WIJ IN DRIE WOORDEN:

Actief, supertof en gestoord

JNM heeft 40 afdelingen waarvan 4 **kiemwerkingen**. Een kiemwerking is een JNM-afdeling die (her-) opgestart wordt door oude sokken, natuurpunters of andere 26+'ers die deze afdeling ondersteunen tot ze (weer) autonoom kan functioneren. Ze gaan op zoek naar jongeren om samen activiteiten te organiseren en

de bestuursfuncties van de afdeling op te nemen, zodat deze jongeren op termijn zonder de volwassenen de afdeling draaiende kunnen houden.

Dit vriendenboekje is ingevuld door de enthousiaste jonge bestuursleden van de kiemwerkingen. Diksmuide, de jongste kiemwerking, is nog volop

op zoek naar zo'n jongeren. Daarom staan ze nog niet in dit vriendenboekje. Hopelijk binnenkort wel? Alle vier zijn ze alvast goed bezig!

Ik wil hierbij ook elke kiemwerking een dikke pluim geven voor alle moed en doorzettingsvermogen om een afdeling van nul op te starten!

JNM DEMERVALLEI

LEEFTIJD:

Wij bestaan al 2 jaar

WAAR IS JULLIE KERN?

Webbekomsbroek

HIER WORDEN WE VROLIJK VAN:

Nieuwe leden en blijde kinderen

HIERDOOR WENEN WE TRANEN MET TUITEN:

Ongelukkige piepers

LIEVELINGSMAALTIJD:

Kruidenpannenkoeken

FAVORIETE NATUURGEBIEDJE:

Demervallei

HIER ZIJN WE HEEL GOED IN:

Kruidenpannenkoeken bereiden :)

BIJNA NIEMAND WEET DAT...

De meeste leiding van JNM Demervallei minderjarig is

ONZE ULTIEME DROOM:

Ons eigen lokaaltje :)

DIT ZIJN WIJ IN DRIE WOORDEN:

Origineel, vrolijk, creatief

JNM VRIENDENBOEKJE

Vul deze lege pagina in met je afdelingsgenoten, en stuur het op naar Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent of scan het in en mail het door naar nac@jnm.be, en misschien komt jouw afdeling wel in de volgende Euglena!

JNM KREEKLO

LEEFTIJD:

Wij bestaan al 1 jaar

WAAR IS JULLIE KERN?

Eeklo

HIER WORDEN WE VROLIJK VAN:

De natuur, vogels

HIERDOOR WENEN WE TRANEN MET TUITEN:

Ajuinen snijden, zwerfvuil

LIEVELINGSMAALTIJD:

Belgische frietjes

FAVORIETE NATUURGEBIEDJE:

Lembeekse bossen

HIER ZIJN WE HEEL GOED IN:

Bushcraften

ONZE ULTIEME DROOM:

Een bushcraft kamp organiseren

DIT ZIJN WIJ IN DRIE WOORDEN:

Een leuke kiemwerking

LEEFTIJD:

WAAR IS JULLIE KERN?

HIER WORDEN WE VROLIJK VAN:

HIERDOOR WENEN WE TRANEN MET TUITEN:

LIEVELINGSMAALTIJD:

FAVORIETE NATUURGEBIEDJE:

HIER ZIJN WE HEEL GOED IN:

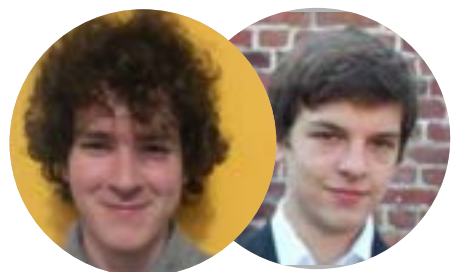
BIJNA NIEMAND WEET DAT...

ONZE ULTIEME DROOM:

DIT ZIJN WIJ IN DRIE WOORDEN:

JNM GESCHIEDENIS

DOOR Jorn Van de Velde & Kristiaan Proesmans

Je hebt het misschien al ergens gelezen of zien passeren. JNM bestaat dit jaar 35+1 jaar. Reden genoeg dus om dit najaar weer eens onze dansschoenen boven te halen, maar voor het zover is, duiken we de geschiedenis in. Wat betekenen die 35+1 jaar JNM? JNM is oud genoeg om zelf piepers te hebben, maar voor de kinderen en de ouders aan de beurt zijn, moeten we natuurlijk eerst kennismaken met de grootouders. Tijd om het grote JNM-familieboek boven te halen en kennis te maken met onze voorvaders, de BJN en de Wielewaaljongeren?

NBJN

In den beginne was er niets. In Vlaanderen alvast niet. Twee wereldoorlogen hadden er voor gezorgd dat de gemiddelde Vlaming niet echt wakker lag van natuurbehoud. In Nederland, daarentegen, ontstond al in de jaren '20 een bloeiende natuurbehoudbeweging. Dat vertaalde zich al snel in dwaze jongeren die zelf ook de natuur in trokken, want ze beseften dat daar veel moois te vinden was. De Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN) was geboren.

Zoals het in die tijd wel vaker de gewoonte was, werd er al snel over de grenzen gekeken. Wat in Nederland mogelijk was, moest in België toch ook lukken? Na in de jaren '40 al te proberen om internationaal te gaan, kreeg NJN in

1954 in Antwerpen eindelijk voet aan de grond. Langzaamaan groeide de afdeling verder en ontstonden over heel vlaanderen NJN-afdelingen. Dit leidde uiteindelijk tot de oprichting van de Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie in '58. Dat in het jaar waarin de werelttentoonstelling neerstreek in België en de moderne technologische vooruitgang gevierd werd, in Brussel jongeren zich ook geroepen voelden om de natuur intenser te gaan bekijken, zal geen toeval geweest zijn...

De eerste afdelingen ontstonden in Antwerpen, waar de Nederlandse invloed voelbaar was, maar al snel volgden andere steden zoals Hasselt, Brugge, Diest en Sint-Niklaas. Dit was lang een nogal kleine beweging. Tegenwoordig hebben we een mooi

secretariaat in Gent, maar in de beginjaren paste het secretariaat nog in een kast op een doctoraatsbureau van biologen aan de UGent. De biologen en BJN waren toen namelijk twee handen op één buik: veel activiteiten bestonden uit inventarisaties, zoekcampagnes en meer van dat leuks. Veel BJN'ers van toen behoren zelfs tot de eerste generatie echte natuurbeschermers, zoals Eckhart Kuycken, de eerste directeur van het huidige INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek). Want toen was het nodig om de natuur te beschermen...

WAAR ZIJN DIE VOGELS?

Terwijl de BJN vooral in de steden ontstond, was ze zeker niet de enige natuurbeweging. In het meer landelijke Vlaanderen was de Wielewaal,

een van de voorlopers van het huidige Natuurpunt, populair. Deze organisatie was iets gericht dan de BJN en bestond grotendeels uit goede vogelaars. Vandaar de naam ;)

Deze organisatie kreeg vanaf 11 november 1967 een jongerentak: de Wielewaaljongeren. Zoals alle jongeren, waren zij een tikkeltje rebelser dan de oudere generatie. De eerste natuurprotesten, in de jaren '60 en '70, richtten zich op iets dat toen nog algemeen voorkwam: vogelvangst. Dit was het begin van meer. Open ruimte die zomaar aangesneden werd, de groeiende landbouwindustrie, vervuiling die meer en meer de natuur verdrong... de milieubeweging was geboren. Dit zorgde voor groeiende verdeeldheid tussen de Wielewaal, die veel behoudsgezinder was en vooral

naar de natuur wilde kijken, en de Wielewaaljongeren, die zich meer en meer niet alleen een natuurbeweging voelden.

VRIENDJES, OF NIET?

Om het kindje, dat JNM zou gaan heten, te krijgen, moesten de ouders elkaar natuurlijk vinden. Doorheen de jaren '70 groeiden de natuur- en milieubewegingen en beseften de Wielewaaljongeren en de BJN dat ze steeds meer op elkaar begonnen te lijken en dezelfde doelen nastreefden: natuurstudie én milieubescherming. Door hun groeiende ledenaantal, naderde voor beide bewegingen het moment waarop er niet genoeg plaats in Vlaanderen meer zou zijn voor twee van dit soort jongerenbewegingen.

De Wielewaaljongeren waren nog steeds vrij klassiek, terwijl de BJN al vanaf haar begindagen een zekere reputatie had.

Deze toenadering liep natuurlijk niet van een leien dakje. Ondanks het meer rebelse karakter dan de Wielewaal, waren de Wielewaaljongeren nog steeds vrij klassiek, terwijl de BJN al vanaf haar begindagen een zekere reputatie had, omdat ze altijd al areligieus en politiek neutraal waren. Twee jongerenbewegingen samenbrengen, is geen evidentie: wat met de afdelingen, het bestuur, de ideeën? In het begin van de jaren '80 werd de toenadering nauwer. Er werden samen kampen georganiseerd en uiteindelijk zelfs congressen.

Het zaadje was geplant. Na veel praten, veel discussies, veel toegevingen, kansen, mogelijkheden, viel in '82 de beslissing om de twee jeugdbewegingen samen te voegen. Voor het zover was, moest er echter nog een naam gekozen worden... Wat zou het worden? De VNJ, oftewel de Vlaamse Natuur Jongeren, is het nooit geworden, maar Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming, ofwel JNM, uiteindelijk wel. In '83, ondertussen 35+1 jaar geleden, was het dan zover: de nauwe samenwerking, die al een paar jaar bestond, werd nu een beweging. JNM was geboren. En zou nog veel avonturen beleven...

Zo vertellen we je volgende keer over het ontstaan van de pieperwerking in JNM, over de groeiende gendergelijkheid binnen JNM en over hoe veel van onze moderne tradities ontstaan zijn!

CA. 1920

Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN)

Nederland

1954

NJN in Antwerpen

België

1958

Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie (BJN)

Vlaamse steden

1967

Wielewaaljongeren

Landelijk Vlaanderen

1983

BJN + Wielewaaljongeren = JNM!

Vlaanderen & Brussel

HERNIEUW JE LIDGELD VANAF 1 JUNI

Het JNM-werkjaar 2018-2019 loopt op zijn einde... Maar niet getreurd! Volgend werkjaar vliegen we er opnieuw in met gigantische feesten, gezellige afdelingsweekendjes, heerlijke buitenactiviteiten en onvergetelijke kampen.

Wil je volgend jaar ook weer als JNM'er door het leven gaan en genieten van de vele voordelen zoals:

- 20 % ledenkorting op heel wat producten van de JNM-winkel
- je 3-maandelijks tijdschrift Kikkertje of Euglena + MagazINI
- Fantastische activiteiten en schitterende afdelingsweekendjes
- Zalige zomerkampen tijdens de vakantie

Vergeet dan zeker niet je lidgeld te hernieuwen.

LIDKAART

Je lidkaart wordt met de post verzonden. Belandt ze niet in je brievenbus of ben je ze kwijt? Contacteer info@jnm.be.

JAARLIJKS OPNIEUW, ZONDER ZORGEN

Wil je nooit meer vergeten je lidgeld te betalen? Dan kan je kiezen voor een **domiciliëring**. Binnenkort maken we de overstap naar een duurzamere bank. Dit betekent dat we alle mandaten opnieuw moeten aanvragen. We contacteren je hierover begin maart 2020, zodat je ons een nieuw mandaat kan sturen, wat dan zal gelden vanaf het werkjaar 2020-2021.

mei 2019: lidgeld innen voor het werkjaar 2019-2020

maart 2020: aanvraag nieuw mandaat voor domiciliëringsoverdrachten voor het werkjaar 2020-2021

mei 2020: lidgeld innen voor het werkjaar 2020-2021

We verwittigen je elk jaar wanneer we van plan zijn om het lidgeld te innen en dat wordt dan een **aantal weken later automatisch van je rekening gehaald**. Stopzetten kan met een mailtje naar financieel@jnm.be met de vermelding 'Stopzetting domiciliëring + jouw naam'.

JAAR PER JAAR MET IETS MEER DENKWERK

Betaal je liever per jaar, dan kan dat via **gewone overschrijving**. Login op www.jnm.be met je gebruikersnaam en paswoord. Surf verder naar 'mijn gegevens', deze knop vind je rechtsboven onder je naam. Vervolgens kom je op de pagina met jouw gegevens en kan je op de knop 'Lidgeld hernieuwen' klikken om zo je lidmaatschap te verlengen. Daarna ontvang je de betaalgegevens via e-mail.

Vergeet niet om ook je gegevens goed te controleren, zodat je zeker alle e-mails, tijdschriften en kalenders ontvangt. Zitten er foutjes in, dan kan je dit zelf aanpassen of laten weten aan ons, zodat wij het aanpassen voor jou. Mail hiervoor naar info@jnm.be

ATTEST VOOR TERUGBETALING LIDMAATSCHAP/KAMPDEELNAME

De meeste ziekenfondsen betalen een deel van het lidgeld/kampgeld terug, soms zelfs het volledige. Hoeveel dat exact is en hoe het berekend wordt, kan je navragen bij jouw ziekenfonds. Om de terugbetaling te ontvangen, moet je een formuliertje indienen bij jouw ziekenfonds. Dit formulier kan je downloaden van onze JNM-website: Meld je aan op onze website en klik rechts bovenaan op "mijn gegevens". Bij 'mijn betalingen' zie je in groene letters: 'Toon al mijn betalingen en

details', klik daar op. Je komt dan op een pagina waar je een download knop ziet, en ook een selectieveld om het jaartal in te geven waarvoor je attesten wil downloaden.

Download het pdf-bestand. Per jaar bevat dit het lidmaatschapsattest, en ook telkens een apart deelname-attest per kamp. Al die attesten zitten samen in één pdf, gespreid over verschillende pagina's.

Lukt het niet? Stuur een mailtje naar info@jnm.be en we helpen je verder!

ODE AAN DE BONDSTOP

DOOR anoniempje123

Het moet je maar overkomen
Plots sta je daar vooraan met een micro in je hand
Ik word bovo, zeg je dan, tot eigen verbazing
Je ging het nochtans rustiger aan doen
Je ging je nochtans niet laten overhalen
En toch
Toch kriebelde het
Toch weet je dat het in je zit

Het moet je maar overkomen
Je inzetten op zo'n niveau
Zou het de grootste vorm van liefde zijn
Dan verdient het de grootste vorm van aanzien

Het moet je maar overkomen
Dan zit je daar
's morgens vroeg of 's avonds laat
Jezelf afvragend
Hoe je hier in godsnaam bent terecht gekomen
Maar weet dan
Dat wij het weten

AANKONDIGINGEN

EEN ÉCHT FILOCAFÉ

JNM organiseert zo nu en dan wel eens een soiree of filocafé. Maar zeg nu zelf, wanneer wordt het ooit écht filosofisch? Weinig... Daarom organiseert de BWG een filocafé over de vragen die er echt toe doen: Wat is natuur? Hoe kijken we als maatschappij naar natuur? Hoe kijkt JNM naar natuur? Hoe kijk jij naar natuur?

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) bracht recent

een rapport uit met verschillende kijkrichtingen of toekomstscenario's voor natuur in 2050. Dit gebruiken we als basis, maar het zal geen intellectuele of spirituele belemmering worden, want we laten ons volledig gaan.

Voorkennis is niet vereist en iedereen is meer dan welkom! Schrijf je wel in op de website, zo hebben we een idee van het volk dat we mogen verwachten.

INSCHRIJVEN?

Inschrijven kan nu al!
via jnm.be/activiteiten.

**DONDERDAG 27 JUNI
OM 20U30 IN HET
JNM-BONDSSECRETARIAAT**

**KORTRIJKSEPOORTSTRAAT 192
9000 GENT**

Elk JNM-lid (behalve RvB-leden) heeft stemrecht in de

ALGEMENE VERGADERING (AV)

de voorzitter van elke HB-ploeg zetelt in de

RAAD VAN BESTUUR (RVB)

	AFDELINGEN	HOOFDBESTUUR	PERSONEEL
		Dagelijks bestuur Dagelijks personeelsbestuur	
BELEID	Voorzitter Penningmeester Secretaris	3 bondsvoorzitters	Coördinator Beleidsondersteunend medewerker
INHOUD	Natuurverantwoordelijke Beheerverantwoordelijke Milieuverantwoordelijke	Natuurstudiewerk- groep (NWG) Beheerwerkgroep (BWG) Milieuwerkgroep (MWG)	Beleidsondersteunend medewerker
ONDERSTEUNING	Materiaalassistent Lokaalverantwoordelijke Pers & Promo Webmaster Redacteur Contactpersoon	Praktische ploeg (PP) Communicatieploeg (CP) Winkelploeg (WiP)	Medewerker leden- administratie Medewerker activiteiten- en financiële administratie Communicatiemedewerker
BEWEGING	Piep-, ini- en groten- verantwoordelijke Piep-, ini- en groten- begeleider Afgevaardigde jeugdraad	Afdelingsondersteunende ploeg (AOP) Vormingsploeg (VP) Jeugdploeg (JP)	Afdelingsmedewerkers Vormingsmedewerker
CONTACT	LOKAAL		NATIONAAL
	Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 40 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in op jnm.be/afdelingen en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.		Op nationaal niveau wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur. Dat zijn ongeveer 60 vrijwilligers die zich in 9 werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb
			Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door enkele personeelsleden op het nationaal secretariaat in de Kortrijksepoortstraat 192 in Gent. Heb je een administratieve vraag: surf naar jnm.be/secretariaat

JNM WINKEL

Aangezien het zomer is, is het tijd voor een verhaaltje, om te vertellen rond het kampvuur.

Lang lang geleden, toen het paard van Troje nog een veulen was, was er eens een regenworm. Haar naam was Els. (Wil je weten tot welke soort ze behoorde? Koop dan de **nieuwe tabel voor de Nederlandse regenwormen**, voor maar 5 euro, in de JNM Winkel!) Els had een zwaar leven. Niets ging zoals het moest. Ze zong al haar hele leven luidkeels mee met het liedje 'Kom van de slak af!', dat was haar lievelingsliedje.

Maar alle andere dieren in het bos, die altijd mee wilden zijn met de laatste nieuwtjes, hadden een **Barbertje** gekocht (voor maar 10 euro, bij de JNM Winkel!). Ze verbeterden Els dan ook keer op keer wanneer ze weer begon te zingen, en vertelden haar dat ze niets wist van songteksten, want zij wisten er ondertussen alles van. "Het is 'kom van dat dak af', domme worm!". Ze hadden het gelezen op pagina 168. Dat vond Els maar niks, ze zong het al haar hele leven anders. Maar ja, die arme Els, ze had dan ook geen Barbertje...

Ook op café hoorde ze er al niet meer bij. Ze dronk haar Tapuitjes uit het flesje, maar alle hippe dieren dronken hun **Tapuit uit de enige echte Tapuitglazen** (voor maar 4 euro, bij de JNM Winkel!). Tegen Gert, het lieveheersbeestje van drie bomen verder, zei ze ook steevast "Goeiemorgen meneer het tienstippelig lieveheersbeestje!" wanneer ze hem tegenkwam.

Alle andere dieren in het bos wisten echter dat Gert een schaakbordlieveheersbeestje was, omdat zij de **veldterminatietabel voor de lieveheersbeestjes van West-Europa** hadden (voor maar 8 euro, bij de JNM Winkel!). Die arme Els toch...

Op een dag besloot ze om toch eens naar die bijzondere JNM Winkel te gaan (in de Kortrijksepoortstraat 192, Gent, twee bomen

voorbij de oude kromme populier naar links). Ze had deze dag gekozen, want het was de **eerste zaterdag van de maand, en dan was de winkel speciaal open, van 10u tot 18u!** Na lang rondsnuisteren tussen al die boeiende boeken, dat prachtige textiel en al die andere interessante producten, vond ze iets dat haar aandacht trok.

Een boek. Een mooi blauw boekje, met op de voorkant Theo, de potvis die bij haar om de hoek woonde.

Wat ze daar las, veranderde haar leven compleet. Ze kocht het boekje, voor maar 15,99 euro, kroop zo gauw als ze kon naar huis en las het in één trek uit. "**Hoe je stopt met plastic**", was de titel. Wat ze er uit leerde, veranderde haar levensstijl in kleine subtiele manieren, maar al die andere dieren, die nog zo veel wegwerpplastics gebruikten, waren plots een stuk minder hip. Ze schaamden zich, en wilden allemaal van Els horen hoe zij dat dan allemaal deed. Els was blij, ze kon wat ze leerde delen met alle andere dieren en zag hoe stilletjes aan het hele bos plasticvrij werd!

En zo, mijn beste lezers, leefden ze nog lang, plasticvrij en gelukkig... (Ps: geen zorgen als je op de eerste zaterdag van de maand niet in de JNM Winkel raakt, **de winkel is gewoon open van dinsdag tot vrijdag, van 14u tot 18u.**)

JNM Winkel
Kortrijksepoortstraat 192
9000 Gent

Openingsuren: di - vrij 14u - 18u
Eerste zat v/d maand 10u - 18u

Webshop: www.jnm.be/winkel